

Dokumentets innehåll

DEL I UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER PERIODEN 2016 - 2019

....1 Velfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter

....2 Styrkor och utmaningar i arbetet för välfärd

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR PERIODEN 2020 - 2022

....3 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

....4 Särskilda program och planer för främjande av välfärden

....5 Velfärdsplan

.....5.1 Plan för förebyggande rusmedelsarbete

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

....6 De som utarbetar planen

....7 Godkännande av planen

DEL 1 UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER PERIODEN 2016 - 2019

En kommun skall bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp och observera effekterna av de åtgärder inom den kommunala servicen som sätts in för att svara mot kommuninvånarnas välfärdsbehov. En rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits ska varje år lämnas till kommunfullmäktige, utöver vilket en mer omfattande välfärdsberättelse ska tas fram för kommunfullmäktige en gång per fullmäktigeperiod.

Kommunerna ska i sin strategiska planering ställa upp mål för främjandet av hälsa och välfärd som baserar sig på lokala förhållanden och behov, fastställa de åtgärder som stöder målen och som grund för dem använda kommunspecifika indikatorer för välfärd och hälsa. (Hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010 §12)

Välfärdsberättelsen är ett verktyg för kommunledningen. Den är ett underlag för strategiarbetet, planeringen av verksamheten och ekonomin och det politiska beslutsfattandet. I praktiken är välfärdsberättelsen ett tydligt formulerat och komprimerat dokument som bereds i samarbete mellan kommunens ledningsgrupp och sakkunniga inom olika förvaltningsområden.

Välfärdsberättelsen innehåller:

- en översikt över kommuninvånarnas välfärd och de faktorer som påverkar hälsan
- en bedömning av de välfärdsfrämjande förutsättningarna
- en plan för att främja kommuninvånarnas välfärd

1 Välfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter

Kommuninvånarnas hälsa och välfärd kan beskrivas med hjälp av indikatorer. I den elektroniska välfärdsberättelsen finns tillgängligt en stor mängd information från olika databanker, t.ex. thl/sotkanet, Liiteri, Lipas.

Skolhälsoundersökningen Hälsa i skolan görs varannat år och inbegriper enkäter som riktar sig till åk 4-5 och åk 8-9 i grundskolan och åk 1-2 i gymnasiet och yrkesläroanstalter. Den senaste skolhälsoundersökningen gjordes våren 2019. Frågorna som eleverna besvarar självständigt är olika för de olika årskurserna. Antalet frågor i hälsoenkäten har förändrats och ökat i antal och därför finns det inte alltid jämförelsematerial från tidigare undersökningar.

Staden samlar också in statistik för att följa upp sin verksamhet.

Arbetsgruppen har valt ut sådana indikatorer som belyser utvecklingen på välfärdens olika delområden och visar stadens styrkor eller svagheter inom dessa. Som jämförelsekommuner har valts Kyrkslätt, Borgå och Imatra. Kyrkslätt och Borgå för att de är tvåspråkiga tillväxtkommuner och Imatra för att dess invånarantal är lika stort som Raseborg.

Läsning av indikatorerna

Indikatorerna nedan visar den utvecklingen och nuläge på tre olika sätt; ändring, riktning och jämförelse. Färgerna i grafiken anger positiv eller negativ förändring, den grå färgen anger att förändringen varit liten eller att det indikatorn visar inte entydigt kan anses vara varken positivt eller negativt.

Ändring

Värdet inne i cirkeln visar den procentuella förändringen över en tidsperiod av 5 år. Om cirkelns färg är grön är förändringen positiv, röd färg betyder negativ förändring. Om det finns en grå pil istället för en cirkel betyder det att förändringen är mindre än 5%.

Ett frågetecken betyder att information över utvecklingen inte finns att tillgå för tillräckligt lång tid.

Riktning

Riktningen visar indikatorvärdet i Raseborg för de tre senaste åren.

Grön kurva= utvecklingen är positiv

Röd kurva= utvecklingen är negativ

Grå kurva= förändringen är mindre än 5%

Jämförelse med andra kommuner

Grön balk= den egna kommunens värde är minst 10% bättre än jämförelsekommunens

Röd balk= den egna kommunens värde är minst 10% sämre än jämförelsekommunens

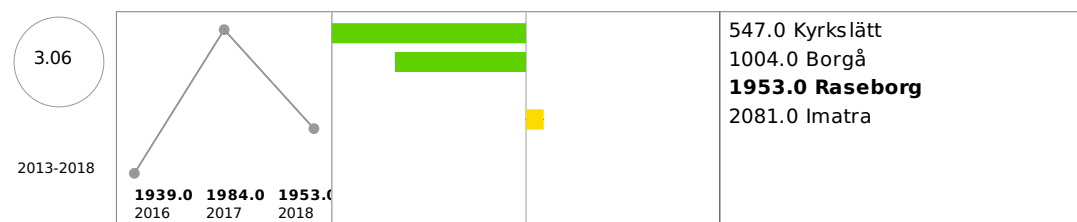
Gul balk= den egna kommunens värde är varken bättre eller sämre än jämförelsekommunen (skillnaden är mindre än 10 %)

EKONOMI OCH LIVSKRAFT

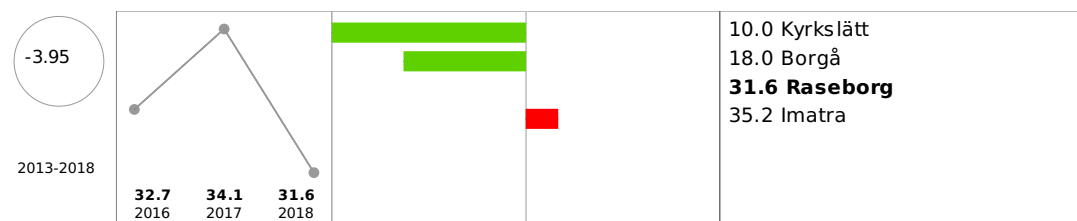
Ekonomi

Inkomster

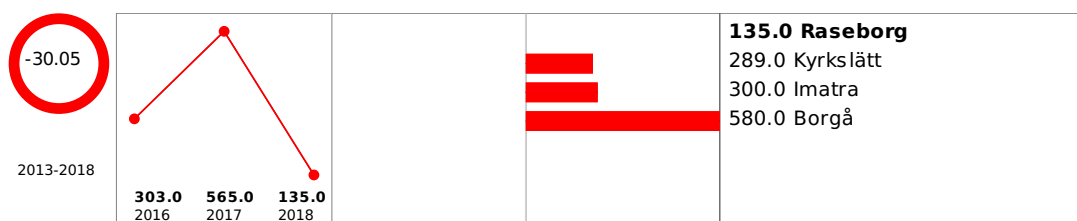
Statsandelar totalt, euro / invånare

Statsandelar, % av nettokostnaderna

Årsbidrag, euro / invånare

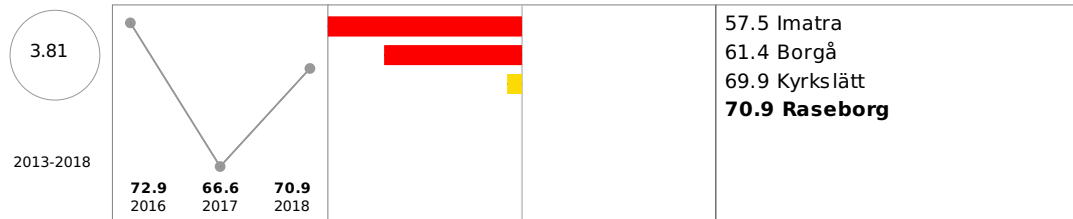
Årsbidrag, % av avskrivningar

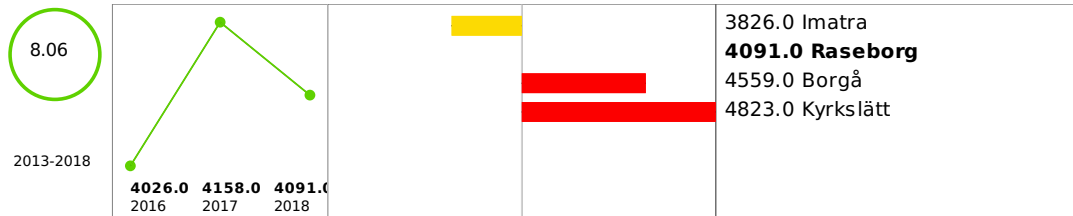
Lånebestånd, euro/invånare

Relativ skuldsättning, %

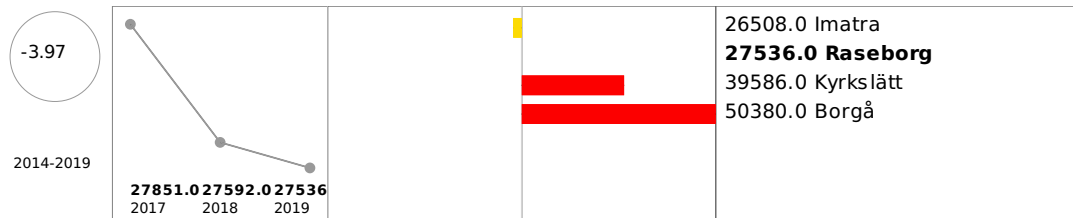
Skatteinkomster, euro/invånare

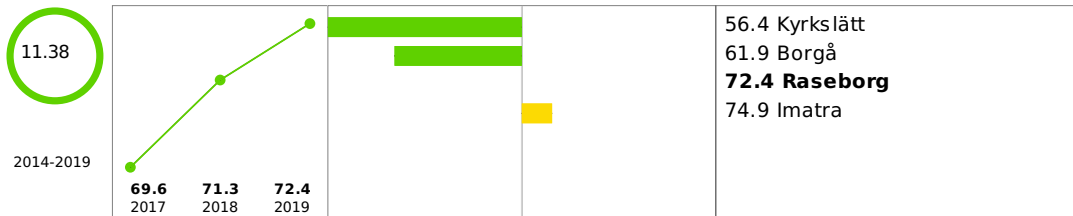
Livskraft

Befolkning

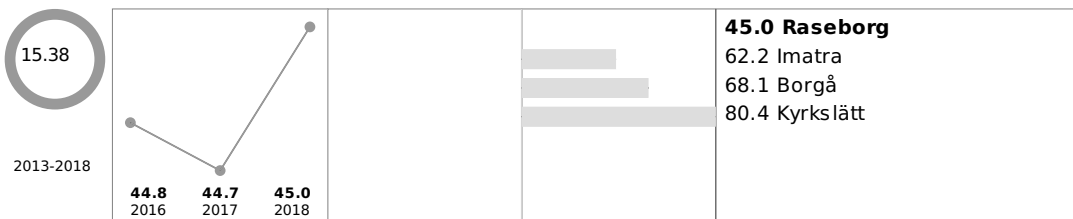
Befolkning 31.12

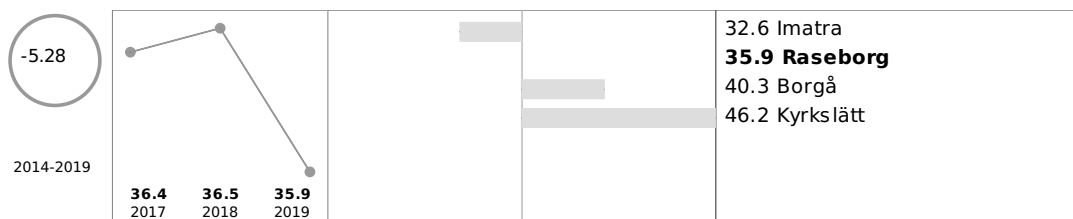
Demografisk försörjningskvot

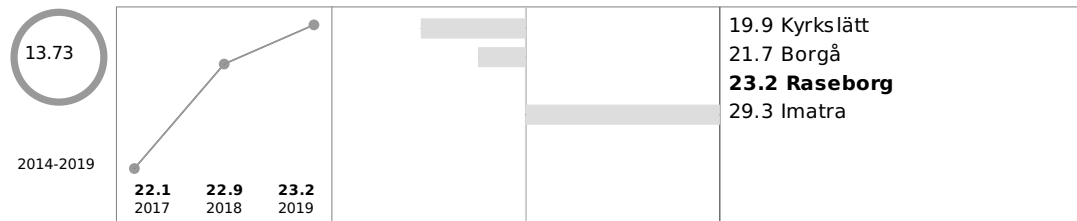
Annat modersmål än finska, svenska eller samiska / 1000 invånare

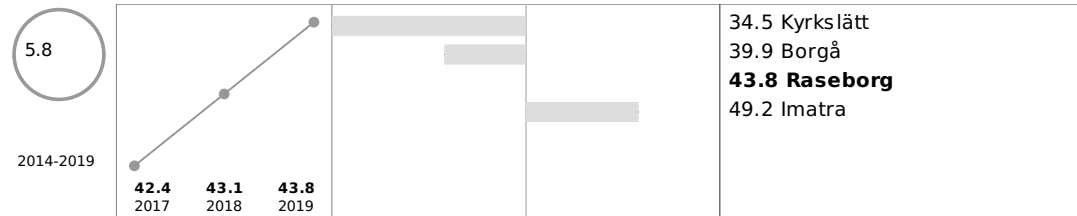
Barnfamiljer, % av familjerna

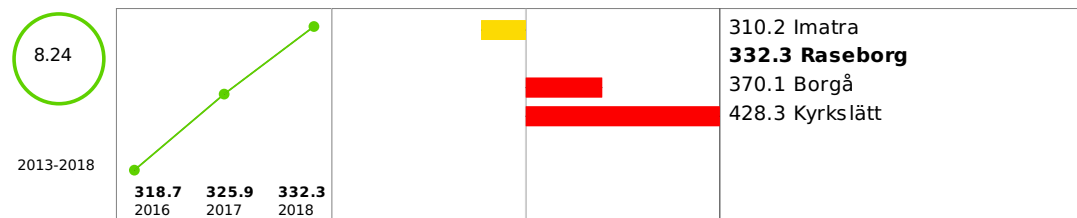
Familjer med bara en förälder, % av barnfamiljerna

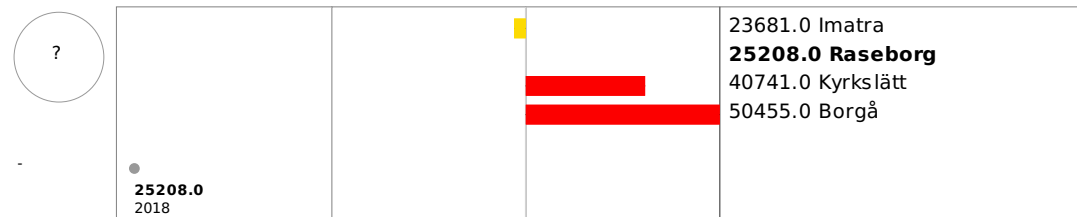
En persons bostadshushåll, % av bostadshushållen

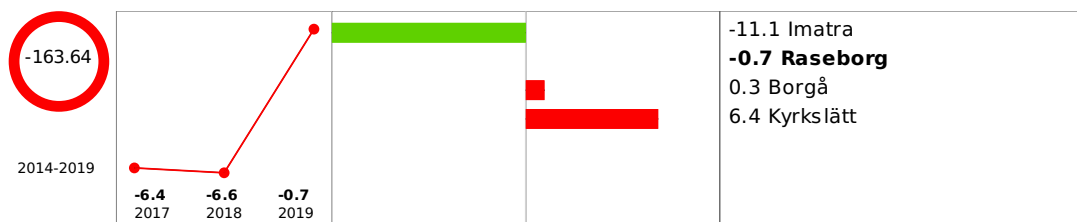
Mått för utbildningsnivå

Befolkningsprognos 2030

Nettoflyttning / 1000 invånare

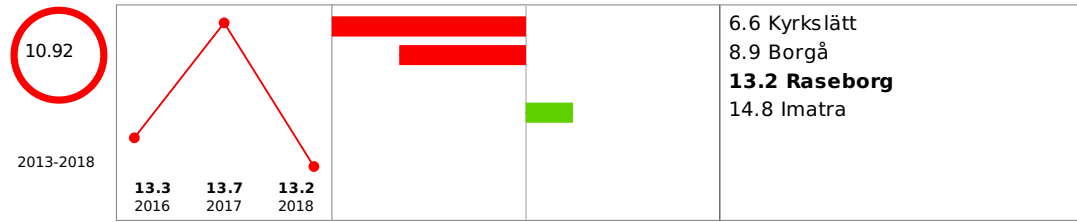

Livskraft

Kommunens allmänna risk för fattigdom

Risk för fattigdom bland barn

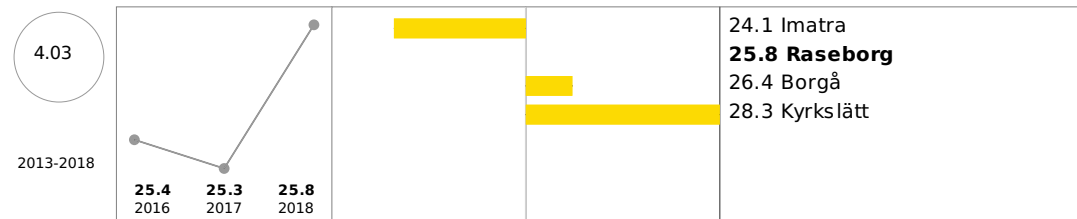
18-24-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

25-64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

Ginikoefficient, disponibel inkomst

Langvariga utkomststödstagare i ålderna 65 år och över, % av befolkningen i samma ålder

Sysselsatta, % av befolkningen

EKONOMI OCH LIVSKRAFT - Sammanfattning

Befolkningsprognos 2019 för Raseborg:		
---------------------------------------	--	--

Befolkning 31.12. åldegrupp/år					
	Totalt	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
2019	27334	4032	15836	4078	3388
2020	27098	3878	15671	4006	3543
2025	26090	3310	14659	3778	4343
2030	25208	2895	13677	3862	4774
2035	24482	2674	12914	3758	5136
2040	23857	2567	12382	3496	5412

källa: Statistikcentralen

Inkomster

Statsandelarna per invånare i Raseborg var 1 953 euro året 2018 (2017: 1 964 euro), vilket är avsevärt högre än två av jämförelsekommunerna (Kyrkslätt 547 euro, Borgå 1 004 euro) och aningen lägre än den tredje jämförelsekommunen (Imatra 2 081 euro). Statsandelarnas andel av stadens netto-kostnaderna 2018 var 31,6 % vilket var aningen lägre än året innan då statsandelarna täckte 34,1 % av stadens nettokostnader.

Årsbidraget per invånare i Raseborg var 135 euro för året 2018, vilket innebar en betydlig sänkning från 2017 då årsbidraget per invånare var 565 euro. Likväl sjönk årsbidragets andel av avskrivningarna avsevärt från 2017 då de 2018 täckte 58,1 % av avskrivningarna medan motsvarande siffra för 2017 var 249,2 %.

Lånbeståndet per invånare i Raseborg fortsatte sin positiva trend och sjönk 2018 till 3 889 euro per invånare. Trots att detta är förbättring från 2016 (lånebestånd 4 238 euro per invånare) och 2017 (lånebestånd 3 909 euro per invånare) så är lånebeståndet per invånare fortsättningsvis högre än jämförelsekommunernas. Den relativa skuldsättningen ökade till 70,9 % året 2018 vilket är aningen högre än 2017 då den låg på 66,6 %. Hur som helst är denna fortfarande på lägre nivå än året 2016 då den relativa skuldsättningen låg på 72,9 %.

Skatteinkomsterna per invånare sjönk med ca 16 % 2018 (4 091 euro/invånare) jämfört med 2017 (4 158 euro/invånare). Av jämförelsekommunerna hade endast Imatra (3 826 euro) lägre belopp än Raseborg, medan både Borgå (4 559 euro) och Kyrkslätt (4 823 euro) hade högre skatteintäkter per invånare.

Befolkning

Befolkningstrenden är fortsättningsvis negativ för Raseborg då befolkningen i slutet av 2018 var 27 592 personer.

Detta innebar en minskning på 0,93 % jämfört med 2017 och en minskning på 1,7 % jämfört med 2016.

Befolkningsprognosen för år 2030 visar 25 208 invånare i Raseborg för år 2030. Detta innebär en minskning av befolkningen med 8,6 % mellan åren 2018–2030. Av jämförelsekommunerna var minskningen aningen större i Imatra (-12,1 %), medan Borgå (+0,4 %) och Kyrkslätt (+3,8 %) spås få en liten ökning i befolkningen till år 2030. Av jämförelsekommunerna var Borgå (0,7) den enda med en positiv nettoinflyttning per 1000 invånare, medan Raseborgs motsvarande siffra var -6,6.

Den demografiska försörjningskvoten fortsätter öka för Raseborgs del och låg 2018 på 71,3. Av jämförelsekommunerna hade Imatra den högsta siffran (73) medan Kyrkslätt hade den lägsta (56,9). Barnfamiljernas procentuella andel av familjerna i Raseborg har hållits relativt jämn mellan åren 2016–2018 och var 2018 36,5 %.

Detta innebar en förändring på +0,1 procentenheter från 2017 och -0,2 procentenheter från 2016. Av jämförelsekommunerna har Kyrkslätt det högsta talet (46,5 %) medan Imatra har det lägsta (32,8 %).

Av barnfamiljerna i Raseborg hade 22,9 % av familjerna endast en förälder, medan motsvarande siffra året innan var 22,1 %. Jämförelsekommunerna Kyrkslätt (19,2 %) och Borgå (21,2 %) hade aningen lägre tal än Raseborg medan Imatra (28,6 %) hade märkbart högre än de tre övriga. Av bostadshushållen var totalt 43,1 % och klassades som en persons bostadshushåll 2018, vilket var en ökning på ca 0,7 procentenheter jämfört med året innan.

Utbildningsnivån i Raseborg fortsatte att stiga och var i slutet av 2018 332,3 (325,9 år 2017 och 318,7 år 2016).

Livskraft

Raseborgs allmänna risk för fattigdom har hållits relativt stabil mellan åren 2015–2017 och låg i slutet av 2017 på

12,5. För jämförelse kan nämnas att Kyrksläotts motsvarande tal var 6,7 medan Imatras var 14,7. Risken för fattigdom bland barn i Raseborg låg i slutet av år 2018 på 13,7.

Då man ser på långvariga mottagare av utkomststöd i % av befolkningen i samma ålder, så har Raseborg det lägsta talet av jämförelsekommunerna i åldern 18-64 med 2,8 %, medan Imatra har det högsta (4,2 %). Bland 25-64-åriga har Raseborg däremot det högsta talet av jämförelsekommunerna (3,1 %). I ålderna 65 år och uppåt är 0,2 % långvariga utkomststödstagare i Raseborg. För den här åldersgruppen kan även noteras att inga större skillnader finns mellan jämförelsekommunerna.

Ginikoefficienten för den disponibla inkomsten i Raseborg har fortsatt sjunka och låg 2017 på 25,3 (25,4 året 2016 och 26 året 2015). Sysselsättningsgraden i Raseborg ökade aningen från året innan och låg i slutet av 2018 på 41,6 %, medan den 2017 var 41 % och 2016 40,07 %.

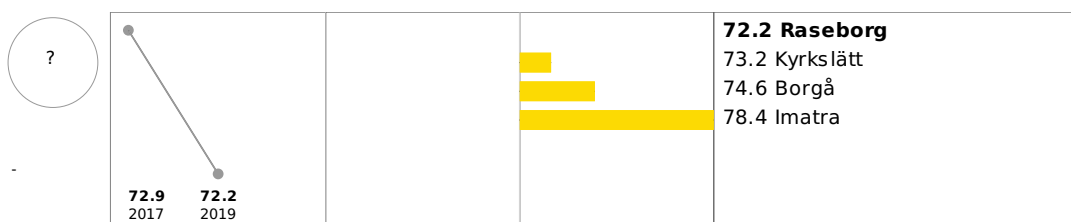
BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

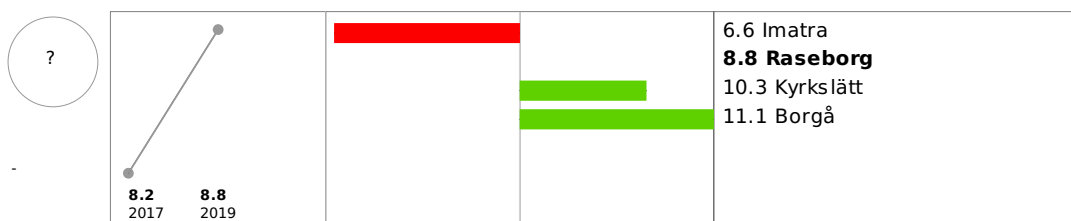
Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

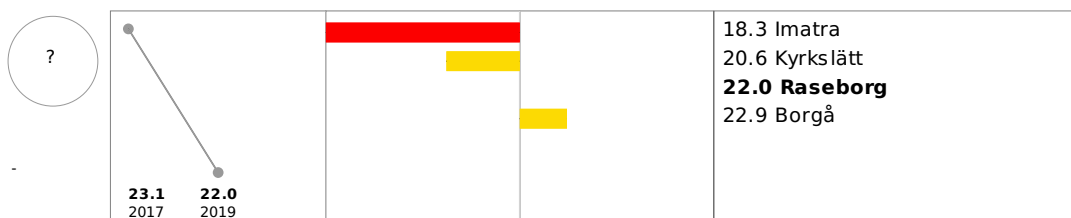
Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

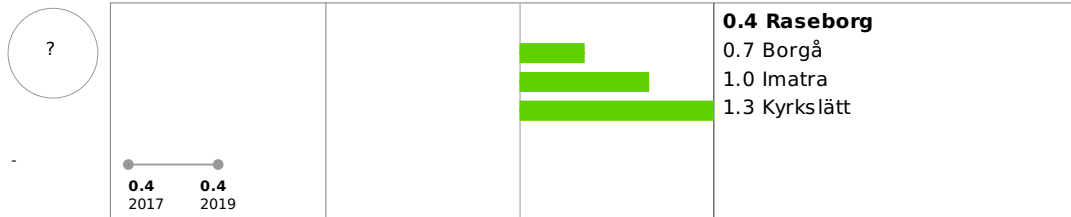

Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

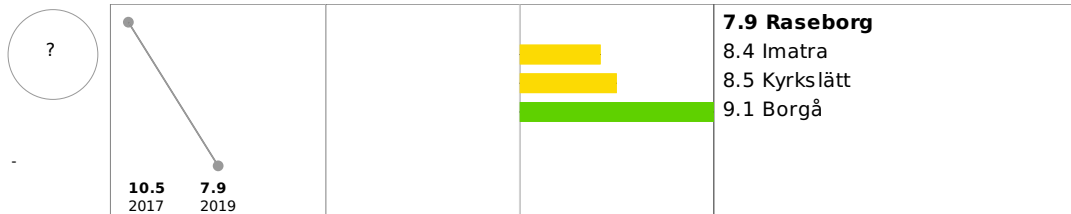

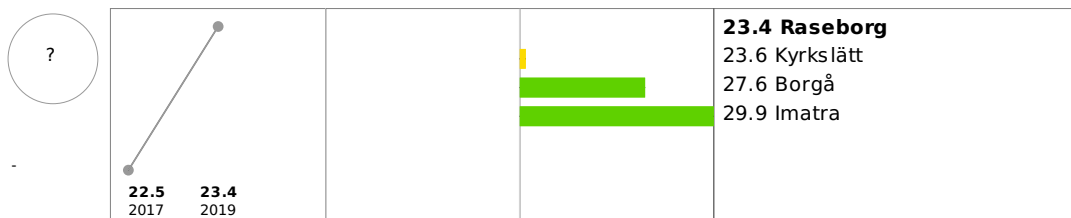
Inte en enda vän, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017)

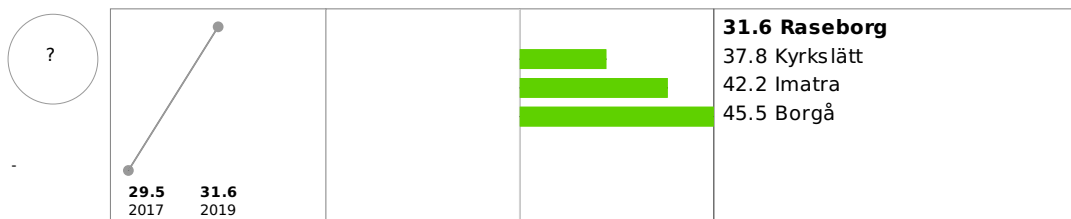
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9

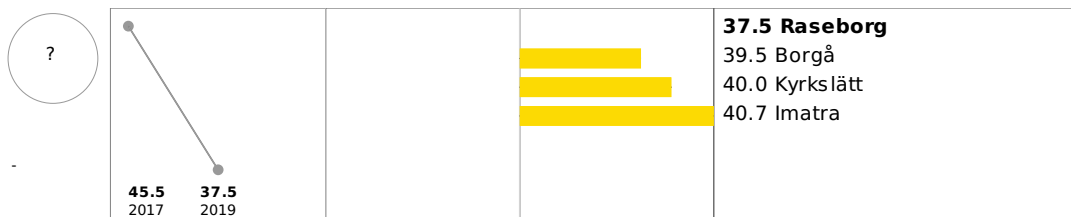
Äter inte frukost varje vardagsmorgon, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

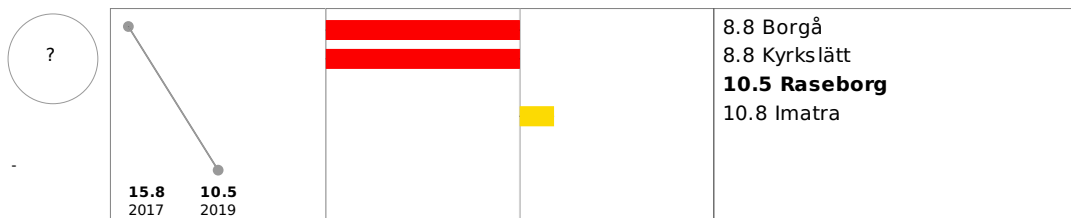
Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

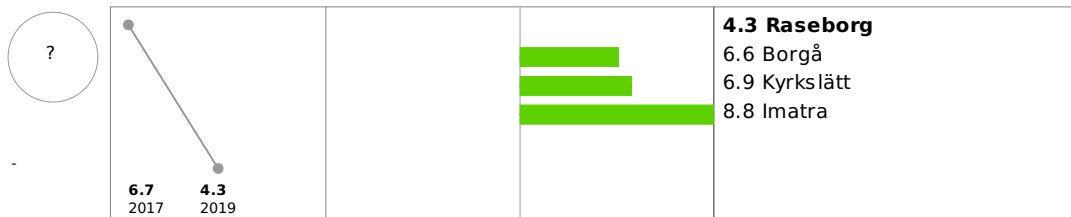
Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

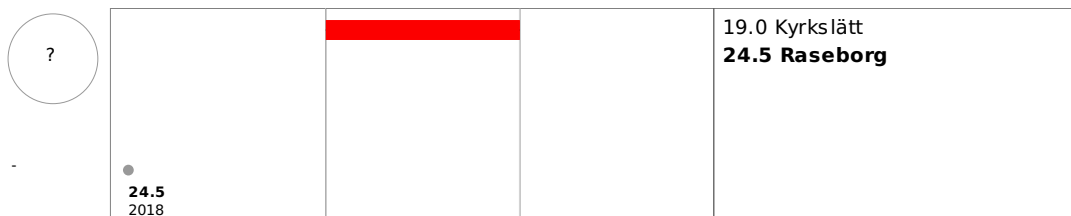
Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

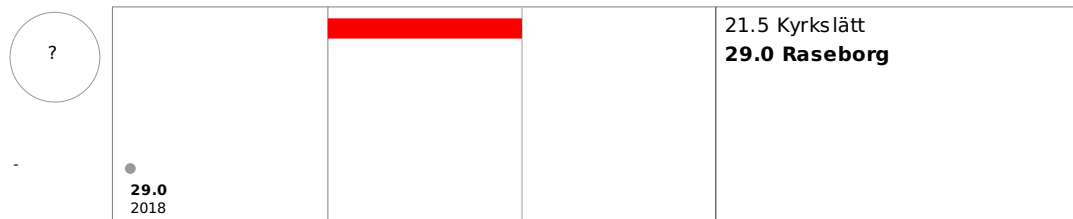
Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Överviktiga % av ålderklassen 2-6 år.

Överviktiga % av ålderklassen 7-12 år.

Bra dialog med föräldrarna, % av eleverna i åk 4-5

Studier, arbete och utkomst

Barnfamiljer som långvarigt fått utkomststöd, % av barnfamiljerna

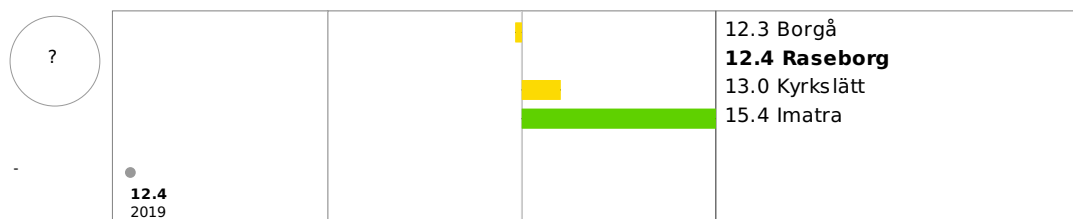

Trygghet, boende och miljö

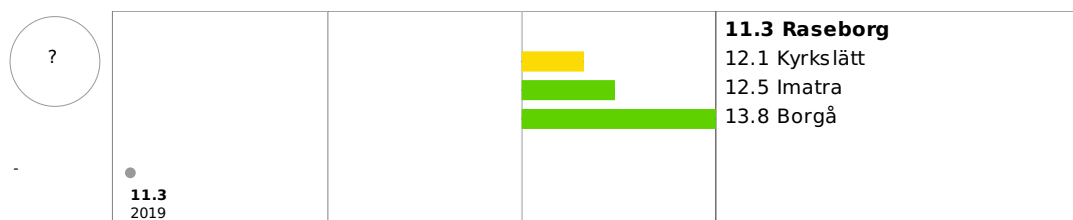
Trångbodda bostadshushåll med barn, % av alla bostadshushåll med barn

Utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året, % av eleverna i årskurs 8-9 i grundskolan (2019)

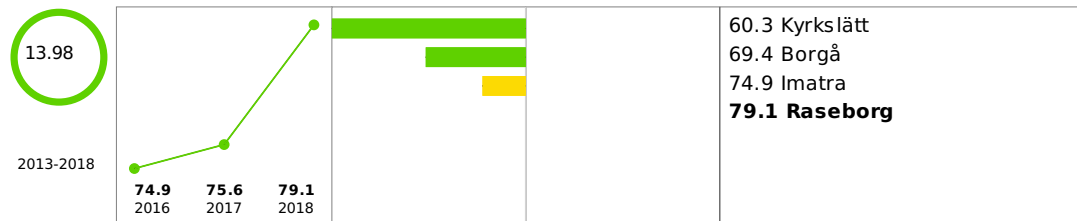
Utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året, 5 av eleverna i årskurs 4-5 i grundskolan (2019)

Kommunens tjänster

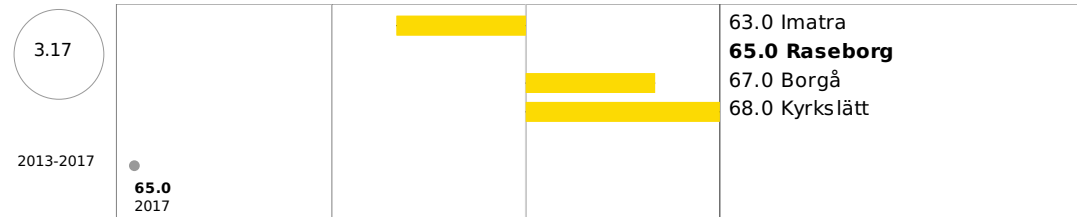
Dagvård

Alla barn som deltog i småbarnspedagogik som finansieras av kommun 31.12., % av 1 - 6-åringarna

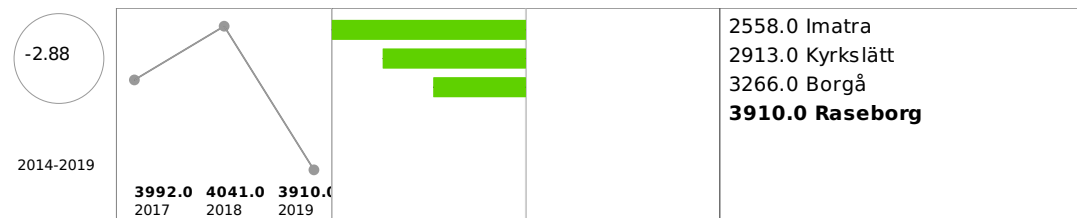
Skola

Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen - TEA, poäng

Social- och hälsovård

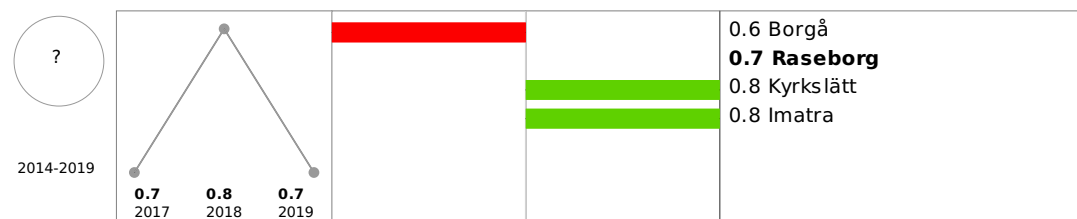
Besök på barnrådgivningsbyrå inom primärvården totalt / 1 000 barn i ålderna 0 - 7 år

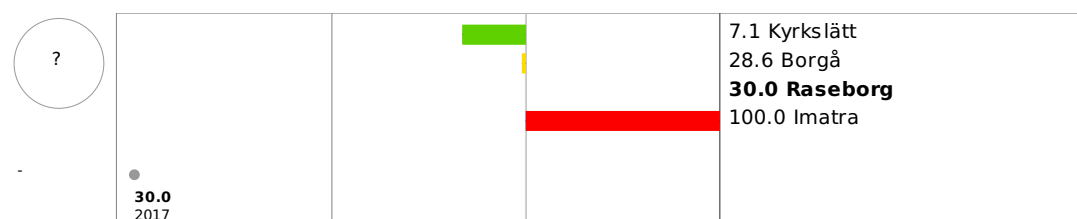
Klienter inom barnskyddets öppenvård, 0 - 17-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

Omhändertagna 0 - 17-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

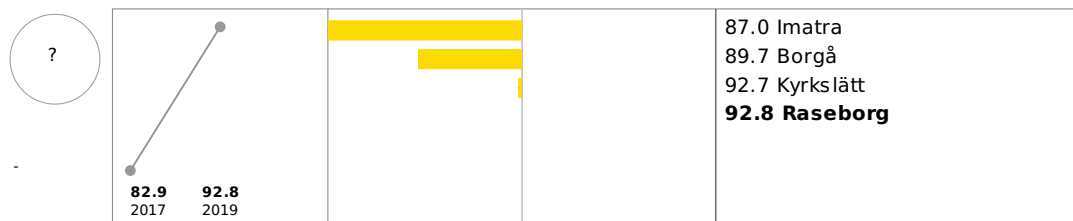

Procentandelen av skolor där lärarens skriftliga bedömning om hur eleven klarar sig och mår i skolan ingår i den omfattande hälsoundersökningen

Fritid

Ägnar sig åt ett fritidsintresse minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2019)

Övriga tjänster

Ekonomi

BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER - Sammanfattning

Antalet barnfamiljer i Raseborg är 36,5% av det totala antalet familjer. Av barnfamiljerna har 22,9% en förälder. Risken för fattigdom bland barn är 13,7%, indikatorn visar den procentuella andelen för personer under 18 år som bor i hushåll med låga inkomster av alla personer under 18 år bosatta i området.

Barnfamiljer som långvarigt fått utkomststöd är 3,2% (2018) av alla barnfamiljer och andelen har hållit sig på samma nivå de senaste åren.

Frågan om barnet har utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året ställdes första gången i undersökningen Hälsa i skolan 2019. I Raseborg har 11,3% av eleverna i åk 4-5 och 12,4% av eleverna i åk 8-9 svarat att de upplevt fysiskt våld av föräldrarna under det gångna året.

Omhändertagna barn i åldern 0-17 år i % av befolkningen i samma ålder är 0,8% år 2018, antalet har varit stigande under de senaste åren.

Barn i åldern 0-6 år

Deltagande i småbarnspedagogik är högt 79,1 % (1-6 åringar), detta är högre än jämförelsekommunerna.

Deltagande i småbarnspedagogik har visat sig påverka barnets utveckling och inläring positivt. (Karila,K: Vaikuttava varhaiskasvatus, Opetushallitus 2016)

Övervikt hos barn i åldern 2-6 år är ofta förekommande i Raseborg, andelen med övervikt bland flickorna är 20% och pojkarna 29%.

Elever i åk 4-5

Eleverna uppger att de är mycket nöjda eller ganska nöjda med sitt liv för närvarande (92,8%) det är en ökning med 4,4% sedan mätningen 2017. Av eleverna upplever endast 8,8% sitt hälsotillstånd som medelmåttligt eller dåligt.

99,6 % av eleverna i lågstadieåldern har en nära vän.

En stor del av eleverna uppger att de inter äter frukost dagligen (23,4%).

Av eleverna motionerar 37,5% minst en timme per dag vilket är en minskning med 8% sedan 2017.

Eleverna i åk 4-5 har till 92,8% minst en hobby i veckan.

Övervikten bland elever i åldern 7-12 åringar i jämförelse med hela landet visar att 23% av flickorna och 35% av pojkarna har övervikt (hela landet flickor 18% och pojkar 29%).källa: Terveystemme.fi/finlapset 2018.

Mobbningen har minskat i skolan, 2017 uppgav 6,7% att de mobbats 1 ggr/vecka 2019 var motsvarande siffra 4,3%, samma tendens syns också i jämförelsekommunerna.

Relationen till föräldrarna har förbättrats, 57,1% uppger att de har en bra dialog med föräldrarna 2019, 2017 var resultatet 50,1%.

Elever i åk 8-9

Eleverna är nöjda med sitt liv just nu i åk 8-9 uppger 72,2%, sitt hälsotillstånd upplever 22% som medelmåttligt eller dåligt.

Att de inte har nära vänner uppger 7,9%, det är ett positivare resultat än 2017 (10,5%) och bättre än i jämförelsekommunerna.

Skollunchen äts inte dagligen av 31,6% av eleverna, det är en större andel än 29,5% 2017 men bättre än

jämförelsekommunerna.

Den dagliga motionen har ökat lite, 21% av eleverna motionerar minst en timme per dag år 2017 var andelen 17,4%. Andelen med övervikt bland eleverna har minskat med 5,2% sedan 2017, då var andelen 22,4 % och 2019 17,5%. 10,5% uppger att de är ordentligt berusad minst en gång i månaden, det är mer än jämförelsekommunerna men en 5,3% minskning sedan 2017.

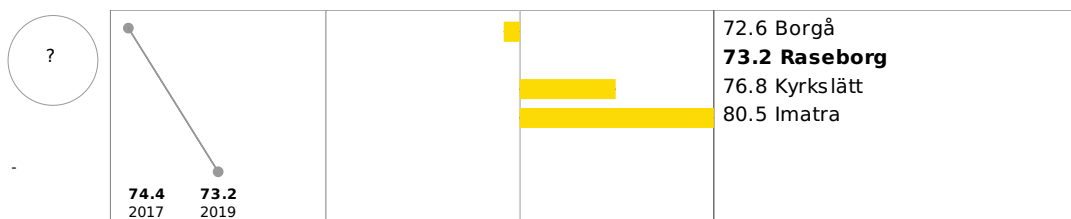
Den dagliga användningen av tobaksprodukter (tobak, snus, e-cigarett) har minskat från 15,2% 2017 till 7,3% 2019, men resultatet är sämre än jämförelsekommunerna.

Mobbningen har minskat, 5% uppger att de mobbats minst 1 ggr i veckan medan procenttalet var 7,1% år 2017.

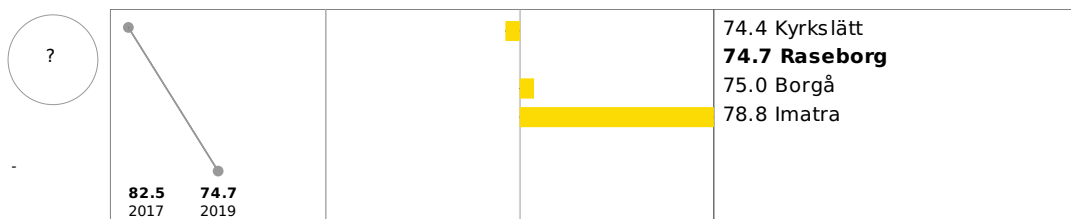
UNGA OCH UNGA VUXNA *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter (2017-)

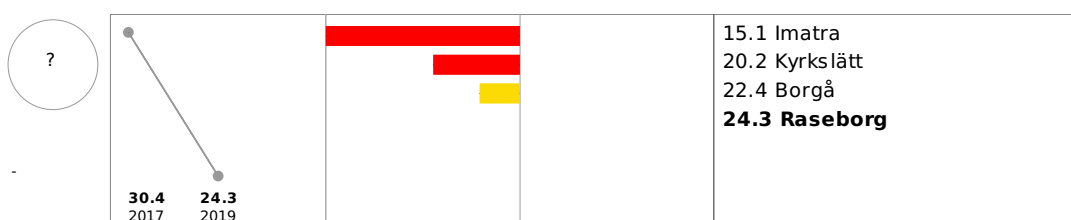
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

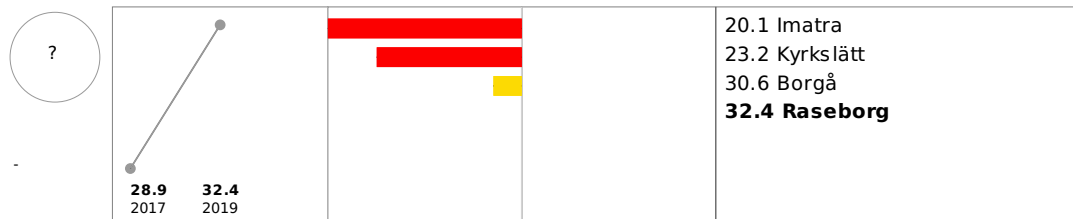
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

Medelmåttigt eller dåligt halsotillstånd, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

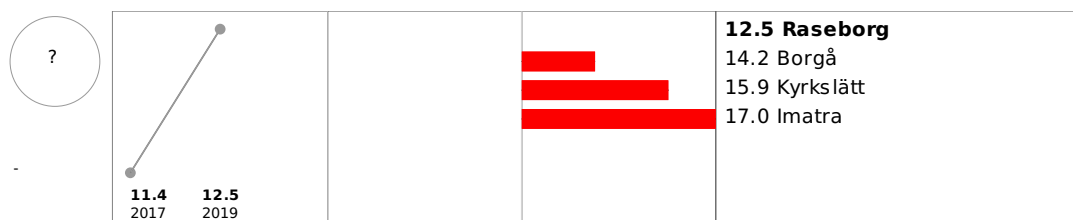
Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

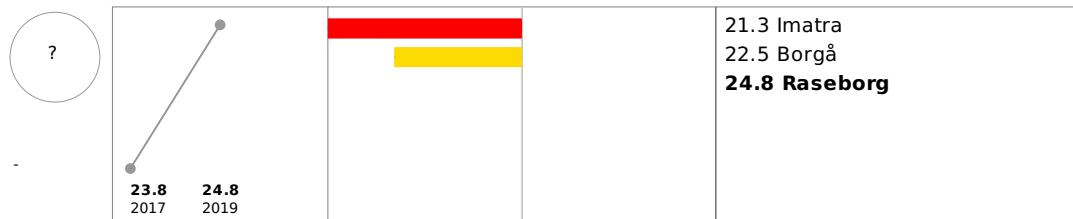
Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter (2017-)

Övervikt, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Övervikt, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

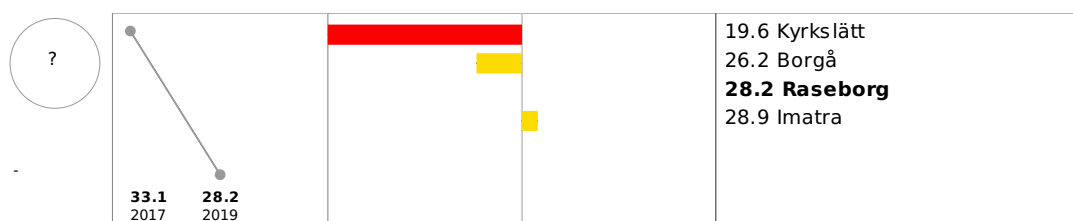
Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter (2017-)

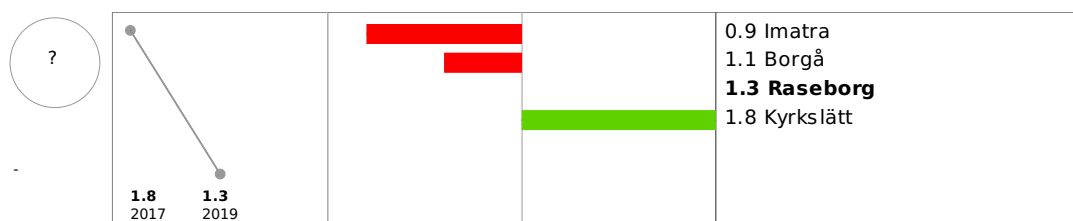
Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

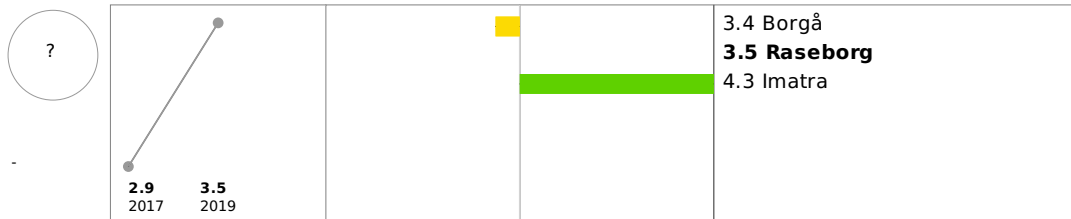

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

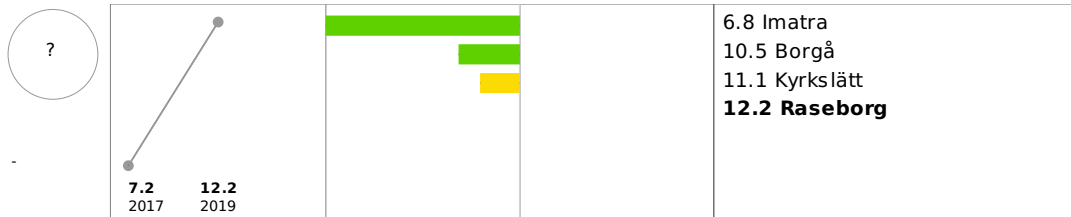

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

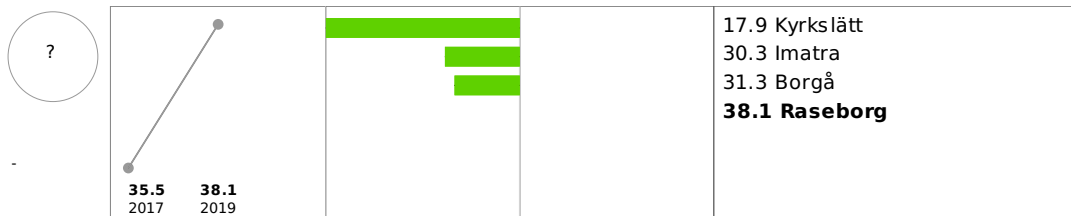

Studier, arbete och utkomst

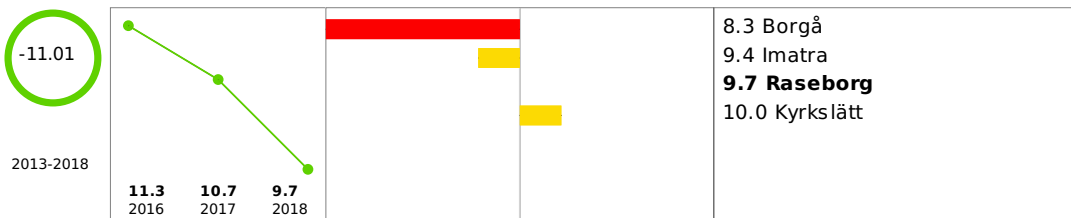
Goda möjligheter att påverka i läroanstalten, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

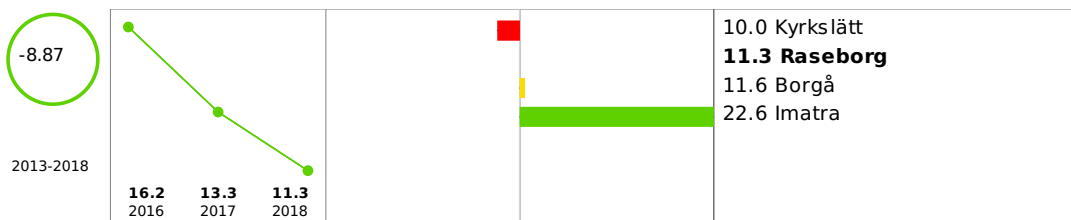
Goda möjligheter att påverka i läroanstalten, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter (2017-)

17 - 24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder

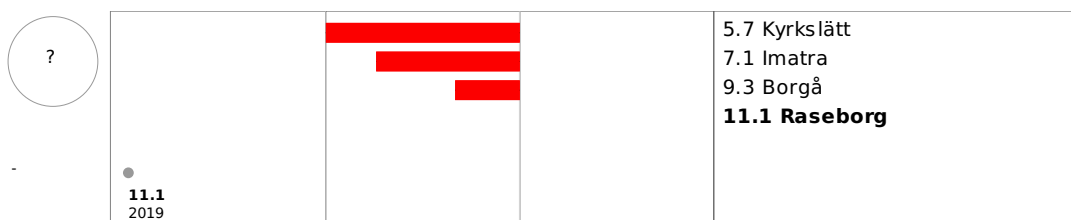

Arbetslösa ungdomar, % av arbetskraften i åldrarna 18-24 år

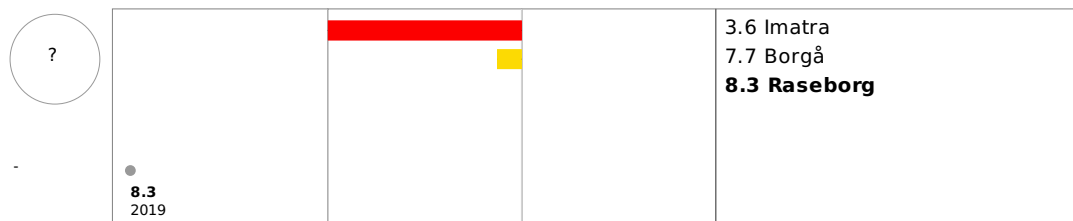

Trygghet, boende och miljö

Utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2019)

Utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i yrkesläroanstalter (2019)

Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

15 - 24-åringar som vårdats på sjukhus på grund av berusningsmedel / 1 000 i samma åldrar (år 2018 preliminär uppgift)

Övriga tjänster

Ekonomi

UNGA OCH UNGA VUXNA - Sammanfattning

Livskvalitet och delaktighet

Dryga 70 % av studerande i gymnasiet och yrkesläroanstalter nöjda med livet för närvarande, det är ungefär lika som i jämförelsekommunerna. Studerande i yrkesläroanstalten var nöjdare i undersökningen som gjordes för två år sedan.

Studerande i gymnasiet (90,3%) och yrkesläroanstalter (84,1%) har nära vänner.

Upplevelser sitt hälsotillstånd som medelmåttligt eller dåligt 32,4% i yrkesläroanstalt, 24,3% i gymnasiet.

Av gymnasiets studerande har 18,15% övervikt, medan studerande i yrkesläroanstalt 24,8%.

Oroväckande få av de studerande i gymnasiet äter inte skollunchen (45,1%) och i yrkesläroanstalten (48,6%).

Ungdomar som dricker sig ordentligt berusad minst en gång i månaden har minskat lite i yrkesläroanstalten men ökat ibland studerande i gymnasiet.

En fördubbling av antal studerande i gymnasiet som dagligen använder tobaksprodukter ger upphov till oro, nu är andelen 12,2% (snusanvändning har ökat mest). I yrkesläroanstalten har det skett en liten minskning, men andelen studerande som dagligen använder tobaksprodukt är trots det stor (36,6%).

Motionsvanorna har förbättrats bland både gymnasiestuderanden och studerande i yrkesläroanstalt, men det finns stort utrymme för förbättringar.

En liten minskning av mobbningen har skett i gymnasiet och liten ökning i yrkesläroanstalter, mobbningen är på samma nivå som i jämförelsekommunerna.

Studier, arbete och inkomst

Att de har goda möjligheter att påverka i läroinrättningen upplever 12,2% av gymnasiestuderande och 38,1% av studerande i yrkesläroanstalt.

Arbetslösa ungdomars antal har minskat de tre senaste åren, 11,3% arbetslösa 2018, likaså har en minskning skett i antalet 17-24-åringar utanför utbildningssystemet 9,7% år 2018.

Trygghet, boende och miljö

Frågan om barnet har utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året ställdes första gången i undersökningen Hälsa i skolan 2019. Resultatet i Raseborg visar höga procenttal för gymnasiestuderanden 11,1% och 8,3% för studerande i yrkesläroanstalt.

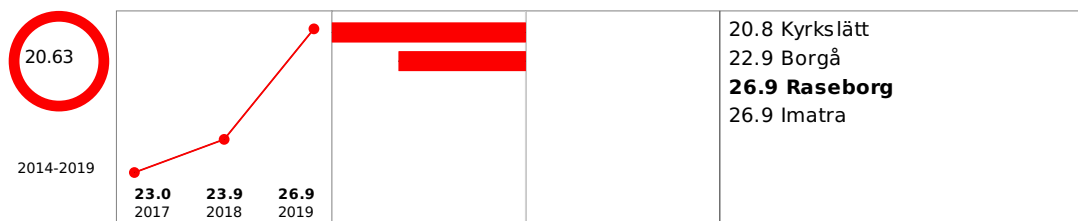
Social- och hälsovård

Ungdomar i åldern 15-24-år som vårdats på sjukhus på grund av berusningsmedel / 1000 samma åldrar år 2018 2,4%.

ARBETSFÖRA *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

Personer i ålderna 25 - 64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

25-64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

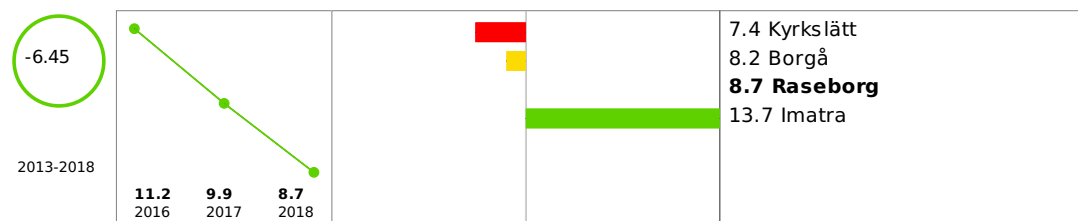

Studier, arbete och utkomst

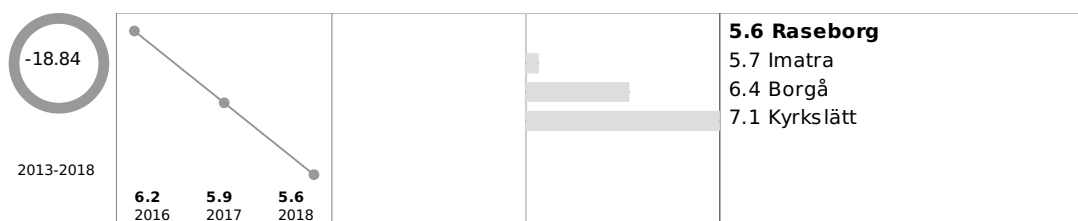
25-64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

Arbetslösa, % av arbetskraften

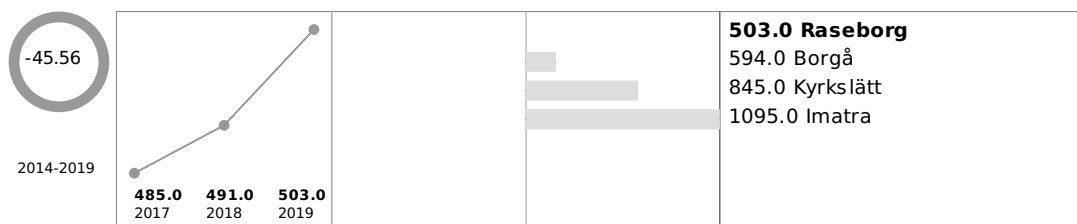

Studerande, % av befolkningen (år 2018 preliminär uppgift)

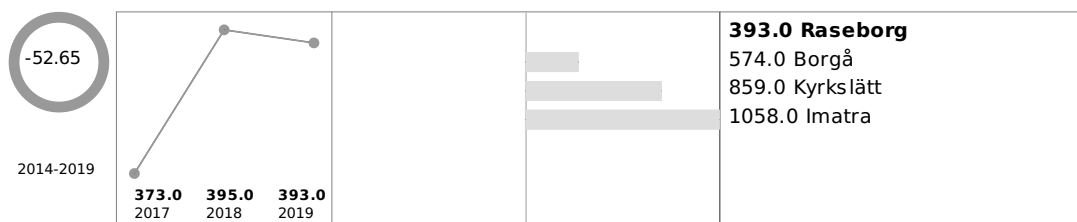

Trygghet, boende och miljö**Kommunens tjänster****Social- och hälsovård**

Läkarbesök i åldrarna 15-49 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldra

Läkarbesök i åldrarna 50-64 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

Övriga tjänster**Ekonomi**

ARBETSFÖRA - Sammanfattning

Livskvalitet

Personer i åldrarna 25-64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa har ökat i antal i Raseborg. År 2018 var det 23,9/1000 invånare och 2019 26,9/1000 invånare.

Antalet invalidpensionstagare i åldern 25-64 år räknat i procent av befolkning i samma ålder har de tre senaste åren varit 6% i Raseborg.

Utkomst, studier och arbete

Långtidsmottagare av utkomststöd visar den procentuella andelen långvariga 25 - 64-åriga utkomststödstagare av befolkningen i samma ålder, procenten i Raseborg är 3,1% år 2018 och har ökat under de senaste fem åren.

Andelen arbetslösa i procent av arbetskraften är i Raseborg 8,7% år 2018 och trenden visar på en minskning under de senaste fem åren. Som arbetslösa betraktas arbetssökande som inte har något anställningsförhållande och som inte är sysselsatta på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete och inte heller är heltidsstuderande. Som arbetslösa betraktas också personer som har ett anställningsförhållande och som är permitterade på heltid (03) eller vars ordinarie arbetstid per vecka understiger 4 timmar. Antalet arbetslösa i snitt under året meddelas den sista dagen varje månad som ett genomsnitt beräknat på antalet arbetslösa. Arbetslöshet har negativa effekter även på hälsan och välbefinnandet i synnerhet om arbetslösheten blir långvarig. Arbetslöshet kan leda till nedsatt hälsa, men å andra sidan kan nedsatt hälsa medföra en större risk för arbetslöshet.

Andelen studerande av befolkningen i Raseborg är 5,6% för år 2018. Den nedåtgående trenden kan sannolikt förklaras med att befolkningen blir äldre och färre är därför i den ålder då studier inleds. Indikatorn visar den procentuella andelen studerande av befolkningen. En studerande eller en skolelev är en person som fyllt 15 år och som studerar på heltid vid någon läroanstalt och som inte förvärsarbetar eller är arbetslös.

	2017	2018	2019
Antal sysselsatta / långtidsarbetslösa (medeltal)	206 / 682	221 / 647	189 / 622

källa: Raseborgs sysselsättningsstatistik

Social- och hälsovård

Läkarbesök inom primärvården i Raseborg i åldersgruppen 15-49 år var år 2018 491/ 1000 invånare och inom åldersgruppen 50-64 år 395/1000 invånare. Indikatorn visar andelen läkarbesök på dagmottagning i åldrarna 15 - 49 år inom öppen primärvård per 1 000 invånare i samma åldrar. Som läkarbesök inom primärvårdens öppenvård registreras klienternas/patienternas hälso- och sjukvårdsbesök på mottagningar samt läkares besök hos klienten/patienten. Läkarbesöken inom primärvården omfattar läkarbesök på hälsovårdscentralernas rådgivningsbyråer för mödravård, barnavård och familjeplanering samt inom hälsovårdscentralernas skolhälsovård, studenthälsovård och företagshälsovård. Dessutom omfattas hemsjukvårds- och mentalvårdsbesök och övriga öppenvårdsbesök (olika mottagningsbesök, hälsokontrolls- och screeningbesök samt besök för att utreda hälsotillståndet, t.ex. läkarintyg).

ÄLDRE *Välfärd*

Livskvalitet och delaktighet

Studier, arbete och utkomst

Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma ålder

Trygghet, boende och miljö

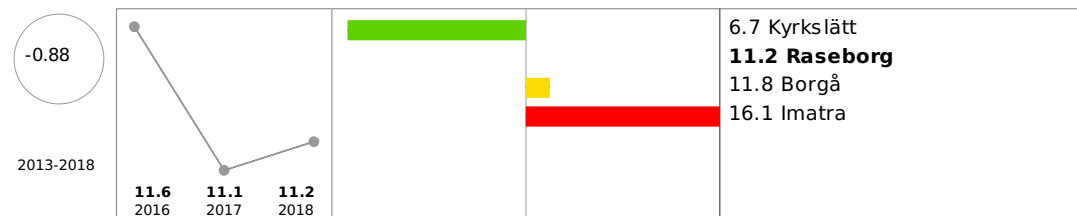
Ensamboende i åldrarna 75 år och över, % av befolkningen i samma ålder

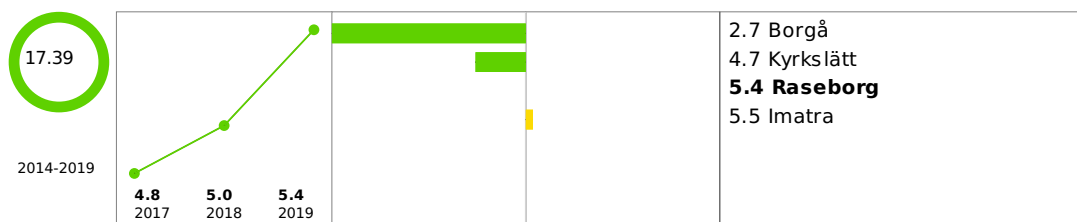
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Personer i åldrarna 75 år och över som fick regelbunden hemvård 30.11, % av befolkningen i samma ålder

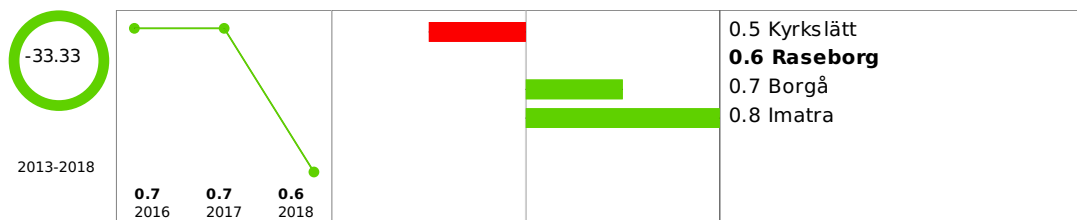
Klienter i ålderna 75 år och över som omfattats av stöd för närståendevård under året, % av befolkningen i samma ålder

Vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland personer som fyllt 65 år / 10 000 personer i samma ålder (år 2018 preliminär uppgift)

Höftfraktur hos personer i ålderna 65 år och över, % av befolkningen i samma ålder (år 2018 preliminär uppgift)

Övriga tjänster

Ekonomi

ÄLDRE - Sammanfattning

I stadens plan för service för äldre; Ett äldrevänligt Raseborg - plan för äldreservice analyseras stadens nuläge och utvecklingsbehov för att tillgodose service för den åldrande befolkningen.

1,3% av befolkningen 65 år eller äldre får full folkpension i jämförsele med samma ålder. Andelen personer som får full folkpension visar omfattningen av låga inkomster bland befolkningen i pensionsålder.

I Raseborg omfattas 5% av stödet för närståendevård av befolkningen i åldern 75 år eller äldre i jämförsele med befolkningen i samma ålder

Indikatorn beskriver omfattningen av stödet för närståendevård det vill säga vård av och omsorg om en äldre (över 75 år), en funktionshindrad eller en sjuk person anordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Den procentuella andelen personer med höftfraktur i ålderna 65 år och äldre av befolkningen i motsvarande ålder är 0,6% i Raseborg, det betyder antalet allvarigare fallolyckor inom den berörda åldersklassen. Orsaken till att frakturer uppstår vid fall kan vara att benstommen är skörare än normalt, vilket kan förebyggas. Eftersom frakturer vanligen behandlas med operation, kräver de både sjukhusvård och rehabilitering.

Vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland personer som fyllt 65 år / 10 000 personer i samma ålder visar för Raseborgs del 406,7 år 2017.

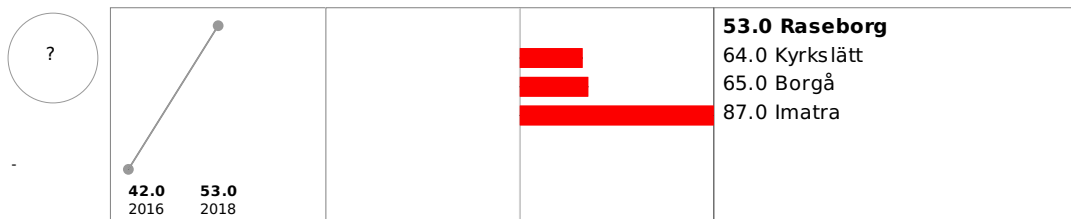
Indikatorn visar antalet vårdperioder för patienter som fyllt 65 år och som på grund av fallolyckor fått sjukhusvård under året per 10 000 invånare i samma ålder. Sjukhusvården omfattar sjukhusvård som anordnats både av den

offentliga sektorn och den privata sektorn.

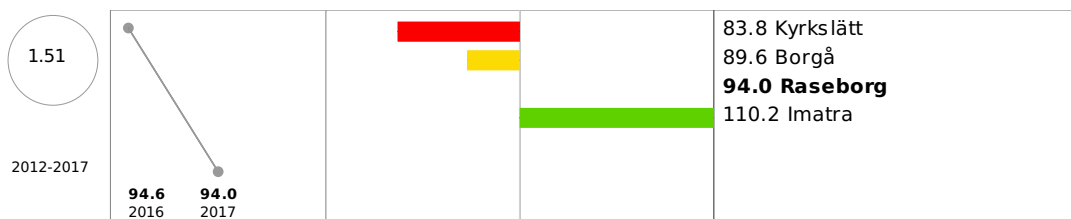
ALLA ÅLDERSGRUPPER **Välfärd**

Livskvalitet och delaktighet

Främjande av motion och idrott i kommuner - TEA, poäng

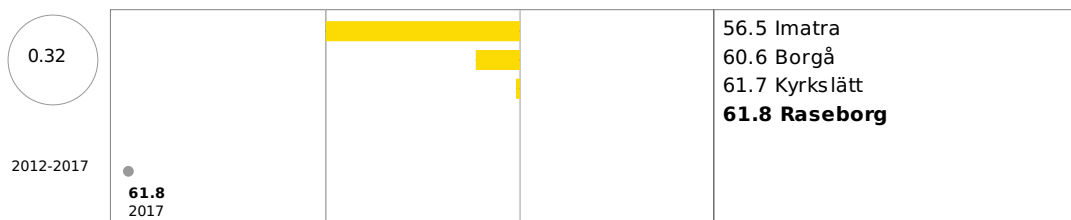
FPA:s sjuklighetsindex, åldersstandardiserat (-2017)

Försäljning av alkoholdrycker omräknad till liter 100-procentig alkohol per invånare

Valdeltagande i kommunalvalen (%)

Studier, arbete och utkomst

Trygghet, boende och miljö

Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

Äventyranden av trafiksäkerheten och trafikförseelser som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare

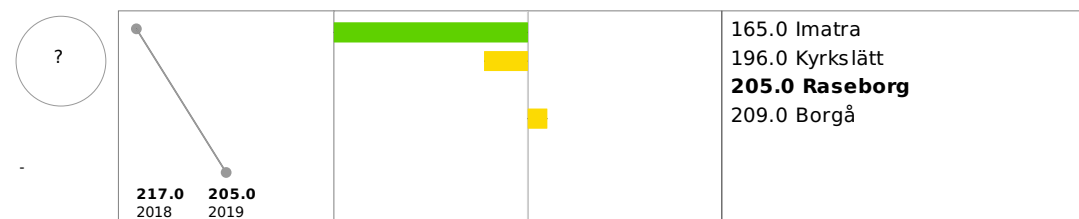
Narkotikabrott som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

Alla personskador / (invånarantal/1000)

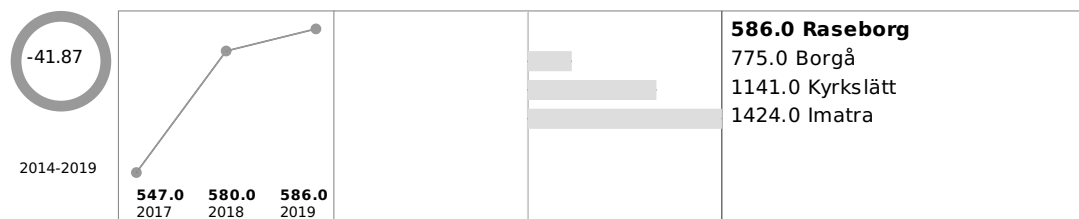
Antal idrottsplatser

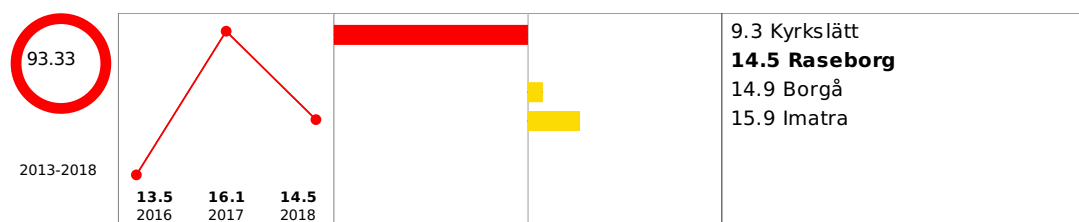
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Läkarbesök inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

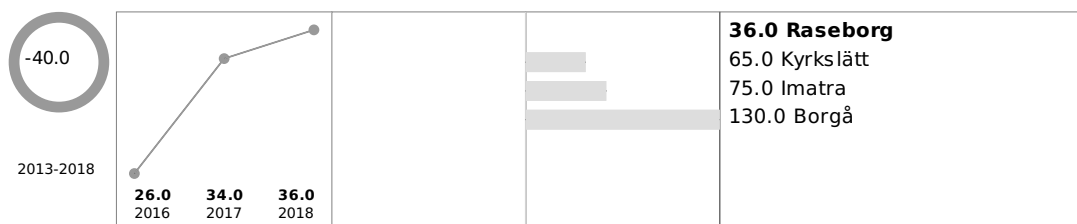

Öppenvårdsklienter inom missbrukarvården / 1 000 invånare

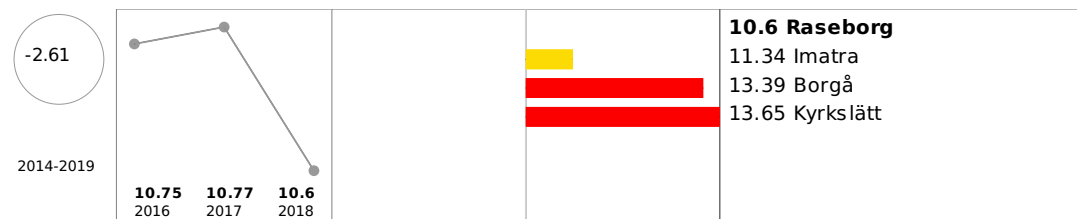

Klienter i assisterat boende för personer med utvecklingsstörning under året totalt

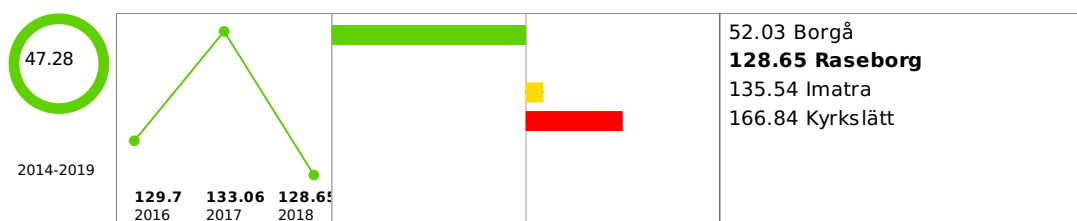

Fritid

Bibliotek, totalutlåning / invånare

Bibliotek, deltagarantal för evenemangen / (invånare/1000)

Övriga tjänster

Ekonomi

ALLA ÅLDERSGRUPPER - Sammanfattning

Livskvalitet och deltagande

Hur väl den hälsofrämjande aktiviteten förverkligas i staden ger poängtalet 53. Indikatorn består av ett poängtal på skalan 0-100. Data samlas in genom frågeformulär vartannat år från kommunerna och sammanställs i TEAvisari. Det hälsofrämjande arbetet bedöms med avseende på engagemang, ledning, uppföljning, behovsanalys, resursering och delaktighet i frågor om motion och idrott. Raseborgs poäng för främjande av motion och idrott har stigit från 42 poäng år 2016 till 53 poäng år 2018.

FPA:s sjuklighetsindex beräknas för varje finländsk kommun och visar hur frisk eller sjuk befolkningen är i förhållande till genomsnittet i hela landet (= 100). Sjuklighetsindexet i Raseborg är år 2017 94,0 och har hållit sig på ungefär samma nivå under de senaste fem åren.

Försäljning av alkoholdrycker omräknad till 100-procentig alkohol per invånare i Raseborg har hållit sig nära 8 liter/invånare de senaste åren. Indikatorn visar mängden alkoholdrycker som sålts i både Alkos butiker och som levererats till livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och restauranger med serveringstillstånd i kommunen.

Valdeltagande i kommunalvalet 2017 i Raseborg var 61,8%, resultatet är ungefär detsamma som valet innan och lite högre än i jämförelsekommunerna.

Trygghet, boende och miljö:

Alla personskador syftar på personer skadade i trafiken enligt statistik från Institutet för olycksinformation (OTI).

Mängden skadade 4,1/1000 invånare i Raseborg 2018 är högre än i jämförelsekommunerna och har stigit med 30% sedan 2013.

Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom i Raseborg 2018 är 5,6/1000 invånare. Trenden visar på att antalet sjunker, 2016 var antalet 7,4 /1000 invånare. Det är fråga om sådana våldsbrott som brottsanmäls och omfattar mord, dråp samt brott mot liv och hälsa.

Äventyrande av trafiksäkerheten och trafikförseelser som kommit till polisens kännedom i Raseborg 2018 är 65,5 / 1000 invånare. Brotten registreras enligt brottsplatsen. Statistiken för åren 2013-2018 visar en starkt nedåtgående trend för Raseborg men antalet är fortfarande högre än för jämförelsekommunerna.

Indikatorn narkotikabrott som kommit till polisens kännedom i inbegriper straffbart bruk av narkotika, narkotikabrott och grova narkotikabrott, tex införande i landet, tillverkning, förmedling, innehav av narkotika. I Raseborg hade 2018 brottsanmäls 0,8 / 1000 invånare narkotikabrott.

Social och hälsovård

Läkarbesök inom primärvårdens öppenvård för invånare i Raseborgs är för år 2018 580 besök / 1000 invånare. Indikatorn visar läkarbesöken inom primärvårdens öppenvård och omfattar läkarbesök på hälsovårdscentralernas rådgivningsbyråer för mödravård, barnavård och familjeplanering samt inom hälsovårdscentralernas skolhälsovård, studenthälsovård och företagshälsovård. Dessutom omfattas hemsjukvårds- och mentalvårdsbesök och övriga öppenvårdsbesök (olika mottagningsbesök, hälsokontroll- och screeningbesök samt besök för att utreda hälsotillståndet, t.ex. läkarintyg).

Minskningen som statistiken för de senaste åren visar kan förklaras med att nativiteten har gått ner och besöken till barn- och mödrarådgivningen därför har minskat.

Antalet klienter i öppenvården inom missbrukarvården i Raseborg var 14,5 /1000 invånare år 2018. Antalet har ökat mycket under åren 2013-2018, men varit stabilt under de senaste åren. Indikatorn visar antalet klienter som utnyttjar missbrukarvårdens öppenvårdstjänster, som finansieras av kommunerna, på A-klinikerna eller ungdomsstationerna per 1 000 invånare. I antalet klienter under året ingår en person endast en gång oberoende av hur många besök klienten gjort.

Antalet klienter under året som bor i assisterat boende för personer med utvecklingsstörning har ökat under de senaste åren i Raseborg. Med assisterat boende för personer med utvecklingsstörning avses gruppen för personer med utvecklingsstörning med personal på plats dygnet runt. Raseborg har via projektet #Kotimatikalla – på vägen hem utvecklat ett boendestöd för personer som behöver stöd för att klara av att bo självständigt. Denna verksamhet, Nåvis boendestöd, startade i oktober 2019. Verksamheten fungerar enligt ideologin för grannskapsnätverk. Verksamheten där går ut på att staden hyr ut bostäder åt personer inom specialomsorgen som vill bo självständigt men ändå behöver ett visst stöd för att få vardagen att fungera. I anslutning till boendet har personerna i fråga tillgång till ett gemensamt vardagsrum, där stadens personal finns att tillgå vid behov under vissa tider på dygnet, dvs då när klienterna inte är i arbetsverksamhet/arbete med stöd/skola. Stadens personal kan stöda personerna på ett mycket flexibelt sätt och utgående från varje persons egna behov. Under våren 2020 utökades denna verksamhet i och med att staden även började ordna stödverksamhet för personer i självständigt boende i egen regi som även det innefattar personligt utformade stödtjänster, i enlighet med specialomsorgslagens 2 §. Denna verksamhet ordnades tidigare av Kårkulla.

Fritid

Bibliotekets tjänster har under senaste fem åren nyttjas stabilt, år 2018 är utlåningen är 10,6 per invånare och deltagarantal på för evenemang 128,6 / 1000 invånare.

I september 2019 öppnade motionsrådgivningen i staden riktad till alla kommuninvånare i alla åldrar med en förhöjd hälsorisk. Utvecklandet av motionsrådgivningen pågår kontinuerligt. Målet är att information om verksamheten sprider sig och att allt flera raseborgare söker sig till eller blir hänvisade till motionsrådgivningen.

Motionsrådgivning statistik 2019 fr.o.m. 2.9 2019	
Telefonsamtal med rådgivning	69
Träff 1	51
Träff 2	41
telefontider	17
träff 3	9
Sammalagt antal inskrivna klienter	51

Idrottsverksamhet och hälsomotion 2015-2019					
	2015	2016	2017	2018	2019
Simhallsbesök/år	103025	100333	102498	94508	101299
Simundervisning för lågstadier	6867	7768	6931	7090	7970
Antal tillfällen simundervisning	499	571	524	483	539
Kunder i ledd verksamhet	17929	18177	19790	20765	24669
Antal tillfällen ledd verksamhet	1627	1399	1415	1355	1942

källa: Fritidsavdelningen

Kulturtjänsternas besökarstatistik 2017-2019						
	2017		2018		2019	
	programpunkter	antal besökare	programpunkter	antal besökare	programpunkter	antal besökare
Kulturupplevelser inom småbarnspedagogik och skola	364	6579	280	6331	181	6769
Kulturupplevelser inom vården	0	0	26	375	14	311
Kulturträffar för allmänheten	8	167	6	167	6	143
Öppna evenemang för allmänheten	82	7992	93	7373	98	17668
Utställningar i stadens gallerier	32	8476	29	9079	31	10171
Totalt programpunkter	486		434		330	
Totalt besökare		23214		23325		35062

källa: Kulturtjänster

Deltagande i kurser, antal kurser och undervisningstimmar i den fria bildningen inom Kulturinstitutet.

Kulturinstitutet, den fria bildningen 2017-2019			
	2017	2018	2019

antal kurser	634	634	580
antal undervisnings timmar	17156	17110	17067
antal deltagare	7773	7565	6822
% arbetsför ålder	40 %	40 %	39,20 %
% pensionärer	27 %	27,50 %	30,80 %

källa: Kulturinstitutets årsberättelse 2017, 2018, 2019

För hösten 2019 del kan man klart se att stadens motionsprojekt drog ner på verksamheten då deltagarantalet sjönk med 300 personer. Bildkonstskolan Colorikus miste sina kurser för läsåret 2019-20 i Österby då skolan renoverades och andra utrymmen inte fanns tillgängliga.

2 Styrkor och utmaningar i arbetet för välfärd

STYRKOR

Förutsättningar för ett gott liv i Raseborg skapas av många faktorer. Välfärdsfaktorer är stadens läge och naturresurser, näringslivets livskraft samt tjänster som staden och tredje sektorn producerar.

Den tvåspråkiga staden har ett rikt förenings- och kulturliv, där det finns ett månsidigt utbud av hobbymöjligheter för alla åldrar. Förmånliga motionsmöjligheter finns för alla åldrar. Staden har en hög nivå av kommunal närservice i de olika centren.

På invånarenkäten som gjordes feb-mars 2020 svarade 891 personer. I enkäten skulle svaraden välja bland färdiga alternativ de som bäst passade till påståendet: "Följande faktorer gör att jag trivs med att bo i Raseborg". Enkäten erbjöd 26 färdiga alternativ varav svarande skulle välja 1-5 st. Viktigaste faktorn i alla ålderskategorier uppgavs vara Närhet till naturen (60,27%), på andra plats kom Service på eget modersmål (39,17%), på tredje plats Möjligheter till friluftsliv (37,15%). Följande faktorer fanns med bland de tio viktigaste i alla ålderskategorier: nära till havet, havsnära boende, nära till tjänster som erbjuds av företag och tillgång till hälso- och sjukvård.

Raseborg har många styrkor som stöder kommuninvånarnas hälsa och välfärd.

Natur och byggd miljö

närhet till naturen och havet

möjligheter till friluftsliv

många rekreationsområden

naturnära boende

skötta grönområden, parker, lekplatser

nya friluftsleder

lätrafikleder

kommunikationer tex. järnvägen

vägnät

trivsamma centra

fina besöksmål

rent vatten

Service/tjänster

Kulturtjänster

biblioteksverksamheten som når många (biblioteksbussen)
grundundervisning i konst på två språk (musik, bildkonst, teater, dans)
kulturevenemang
muséer
kultur i skolan och inom vården

Dagvård och skola

barnvänlig kommun
högt deltagande i småbarnspedagogik
behörig personal inom småbarnspedagogiken och i skolan
kvalitativ bespisning (närmät, klimatvänlig)
mångsidiga utbildningsmöjligheter på svenska på andra stadiet och yrkeshögskoleutbildning

Social-och hälsovård

klientnära service (hembesök, satellitmottagning)
utveckling av förebyggande och lågtröskelservice för barn och familjer
yrkeskunnig personal med mycket specialkunnande
tvåspråkiga sysselsättningstjänster i Karis och Ekenäs
integrationsarbete

Motion och friskvård

mångsidigt motionsutbud
motionsrådgivning för alla åldrar
idrotts och motionsplatser ute och inne

Trygghet

fungerande räddningsverk
service på eget modersmål

UTMANINGAR

Utmaningarna för Raseborg när det gäller invånarnas välfärd delas av många kommuner i landet med en

sjunkande nativitet och åldrande befolkning.

I invånarenkätens öppna fråga "Vad borde staden utveckla för att förbättra min välfärd och boende i staden?" svarade 589 invånare med egna ord. Invånarna tog fram betydelsen av goda trafikförbindelser till och från staden men även inom stadens gränser, lättrafikledernas betydelse lyftes fram, god hälso- och sjukvård samt åldringsvård, service i byarna engagerade många och speciellt byskolornas framtid.

De största utmaningarna för välfärden i Raseborg är:

låg nativitet

åldrande befolkning

oroande mycket våld i nära relationer

de mentala och psykiska problemen ökar i alla åldersgrupper

ensamhet

ökad användning av tobaksprodukter bland unga

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR PERIODEN 2020 - 2022

3 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

Raseborgs strategi och dess riktlinjer för befrämjande av välfärden

Den övergripande visionen i Raseborg stads strategi för 2018-2021 som godkändes av fullmäktige 4.6.2018 är Härliga Raseborg fungerar hållbart. I strategin lyfts fyra temaområden fram: positiv attityd, attraktiv stad, god service och hållbar ekonomi.

Inom ramen för dessa temaområden finns många delmål som tillsammans ger en god grund för att bygga ett samhälle där invånarna trivs och mår bra. Följande utdrag ur kommunstrategin ger målsättningarna för välfärdsarbetet i staden:

- "Vi arbetar för att Raseborg ska vara en ort där invånarna mår bra, där företagarna lyckas och där besökarna trivs. Vi samarbetar i olika kombinationer - inom föreningar, företag och stadens enheter. "

- "God service och serviceanda bidrar till att vi trivs. Vi skapar smidigare och klarare processer som förbättrar servicen och sänker stadens kostnader. Vi uppmuntrar invånarna och personalen att komma med idéer till och medverka i utveckling av service."

- "Främjar hälsa och välfärd och aktiverar den äldre befolkningen. Det förebyggande arbetet koncentreras till barn och unga".

Raseborg har fått erkännande barnvänlig kommun av UNICEF redan 2015: Arbetet för uppfylla Unicefs krav på en barnvänlig kommun är fortlöpande och omfattar alla sektorer. En arbetsgrupp inom staden ansvarar för och koordinerar arbetet. " Stadens Raseborg fortsätter utvecklingen av Raseborg som en barnvänlig kommun"

Källa: Raseborgs strategi

4 Särskilda program och planer för främjande av välfärden

Raseborgs stads strategi 2018-21

Trafiksäkerhetsplan 2020

Bostadspolitisk program 2020

Plan för äldreservice 2020

Integrationsprogram för Hangö och Raseborg 2019-2023

Jämställdhets- och likabehandlingsplan 2017

Välfärdsplan för barn och unga 2016-2017

Barnvänlig kommun UNICEF 2015

HINKU kolneutral kommun 2013

Energi- och klimatprogram 2013

Raseborgs stads kommunikationsplan 2013

5 Välfärdsplan

Välfärdsplanens mål är att beskriva hur staden kommer att arbeta för att öka välfärden för kommuninvånarna.

Välfärdsplanen är indelad i fyra delområden, de är fysisk, psykisk och social hälsa, delaktighet och samarbete, trygg och trivsamt miljö, livskraft och hållbar utveckling. Många mål och åtgärder tangerar flera av delområdena. Tyngdpunkten för välfärdsplanen är det förebyggande arbetet och därför kan resultatet av åtgärderna ses längre fram i tiden än de två år som denna välfärdplan omfattar. Utvärderingen av välfärdsplanen görs årligen, och en omfattande välfärdsberättelse- och plan görs under varje fullmäktigeperiod.

Välfärd och förebyggande arbete

Fysisk, psykisk och social hälsa

Mål	Åtgärder	Ansvarsområde, resurser	Utvärderingsmått
Främja invånarnas fysiska välmående	Motionsrådgivningen utvecklas och utvärderas, målet är att verksamheten når till de invånare som har behov av detta.	Bildningen/ fritidssektorn, äldreservice	Uppgörandet av relevanta nyckeltal för uppföljandet av motionsrådgivningens effekter. uppföljning av de uppgjorda nyckeltalen
	Möjligheterna att inrätta ett gym för äldre i Ekenäs och Pojo utreds, utvidga utbudet av utegym	Bildningen/ fritidssektorn Tekniska sektorn, Äldreservice Hälsovårdstjänster	Utegympet i Ekenäs färdigställs.
	Utöka utbudet av friluftsleder; förverkligande av en friluftsled mellan Ormnäs och Ekåsen samt friluftsled på avsnittet mellan Billnäs och Pumpviken.	Tekniska	Budgetuppföljning
	Utarbetande av ett program för främjande av cykling i samarbete med turisttjänsterna.	Tekniska, stadsutveckling	Invånarenkät.
Främja kultur och konst som en del av invånarnas välfärd och hälsa, delaktighet och samhörighet	Erbjuda kulturupplevelser till daghem och skolor, inklusive andra stadiet. Erbjuder kulturupplevelser inom vården.	Kulturtjänster, bildningen, social- och hälsovården, föreningar	70 upplevelser inom vård och skola producerade av kulturtjänster
	Erbjuda likvärdig tillgång och möjligheter till målinriktad konst- och kulturfostran inom kulturens olika former och områden Plan för kulturfostran, kulturpedagogik i muséet och biblioteket,	Kulturtjänster, bildningen, muséet, biblioteket, föreningar	Deltagarantal, besöksstatistik

	kulturinstitutet		
Främjande av jämställdhet och jämlikhet	Uppdaterande av jämställdhets- och jämlikhetsplan och implementering av denna i samtliga enheter inom bildningssektorn.	Småbarnspedagogik, förskola, grundskolor, gymnasier	Jämställdhets och jämlikhetsplan inom bildningen/förskola och småbarnspedagogik färdigställd
	Jämlik tillgång till service.	Alla sektorer	
Öka barn och ungas välmående	Elewårdens verksamhet- och processbeskrivning preciseras. Verksamhetsmodeller och processerna är klara och personalen känner till dem.	Bildning, elewård, hälsovård, socialvård	Hälsa i skolan resultat
	Välmående stärks genom att utveckla arbetsmetoder utgående från barnets styrkor, ergonomiska arbetssätt utvecklas, rörelsefostran utvecklas.	Småbarnspedagogik	Färre utmanande situationer med utåtagerande barn, genom uppföljning enhetsvis. Samtliga daghem och förskolor har en egen rörelseklocka och ansvarsperson.
	Familjecenterarbetet intensifieras. Förbättrad lågtröskelservice för barn och unga och deras familjer. Utökad tvärprofessionellt samarbete i enlighet med socialvårdslagens målsättningar.	Socialvården, hälsovård, tredje sektorn	Minskad användning av och stävande av kostnaderna för tyngre vårdformer.
Förbygga våld i nära relationer	Uppgöra en plan för våldsförebyggande arbete.	Socialvård, hälsovård	Social- och krisjourens statistik, Polisens statistik, Hälsa i skolan resultat
Stödjande av boende och rehabilitering hemma för de äldre	Trygg hemförlovnin efter vårdperiod	Äldreservice, Hälsovårdstjänster	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet

			och kvalitet
	Inrättande av en uppföljnings- och rehabiliteringsenhet	Äldreservice, Hälsovårdstjänster	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet och kvalitet
	Inrättande av en enhet för förebyggande verksamhet	Äldreservice	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet och kvalitet
	Utveckling av dagverksamheten: centralisering av verksamheten, utveckling av rehabiliteringen.	Äldreservice, hälsovårdstjänster, fritidstjänster, tredje sektorn	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet och kvalitet
	Stöd till familjer med närståendevård: bl.a. hälsoundersökningar, gruppverksamhet, dagverksamhet, intervallvård, vikarie för närståendevårdare erbjuds i hemmet, hemrehabilitering.	Äldreservice, Hälsovårdstjänster, socialvård	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet och kvalitet
	Utvecklande av verksamheten inom minnesrådgivningen: tillräckligt stöd efter att man har fått diagnosen, stödjande av hemmaboende.	Äldreservice, Hälsovårdstjänster, Nylands minneslots	Äldreservice årliga utvärderingsberättelse samt enkät gällande servicens tillräcklighet och kvalitet
Förenings- och välfärdskoordinator	Fortlöpande koordinering av förenings- och välfärdsarbete.	Alla sektorer, tredje sektorn	Tillsättande av förenings- /välfärdskoordinator

Delaktighet och samarbete

Mål	Åtgärder	Ansvarsområde, resurser	Utvärderingsmått
Intensifierat samarbete med föreningar	Träffar med föreningar, uppgörande av struktur	Temansvariga inom turism, kultur, idrott,	förverkligade samarbetsprojekt, antal

	för samarbetet, ansvarsperson utses.	äldreservice, hälsovård	träffar med föreningar, plan för samarbete
	Man beslutar att erbjuda gratis lokaler för aktörer inom tredje sektorn som ordnar verksamhet för äldre.	Äldreservice, tekniska	Antal aktiviteter, deltagarantal.
	Äldreservicens enhet för förebyggande arbete (seniorrådgivning) ökar samarbetet med privata serviceproducenter och med tredje sektorn.	Äldreservice	Evenemangskalender
	Invandrantjänster erbjuder utrymmen för välfärdsarbete utfört av olika aktörer riktat till invandrare.	Tredje sektorn, invandrantjänster	Antal evenemang, deltagare
Främja medborgarverksamhet och samverkan	Understöd till tredje sektorn	Ledningsgruppen	Summa € utbetalade stöd
Öka delaktigheten för invånarna för bättre hälsa, livskvalitet och delaktighet	Tillgänglighetsbudgetering.	Alla sektorer	Kultur för alla checklista
	Medborgarbudgetering, utreda om invånarna kunde besluta om resurser som förbättrar välfärd och hälsa.	Ledningsgruppen	Förverkligade projekt
	Future dialog eller motsvarande invånarapplikation för aktivering av kommuninvånarna tas i bruk.	Stadsutvecklingsavd, infoansvariga inom alla sektorer	Ibrukttagande av applikation, utbildning av personal
	Möten med invånare vid större projekt och planer.	Tekniska, alla sektorer	Uppföljning av antal möten
	Intensivare kommunikation med äldrerådet,	Alla sektorer	Uppföljning av beslut och möten

	invandrarrådet, handikapprådet och ungdomsfullmäktige.		
	Inkluderande av barnkonsekvensanalys i beslutsfattandet. Höra barnen när det är möjligt.	Alla sektorer	Uppföljning av antal gjorda analyser
	Förfrågan om servicens kvalitet av klienter, anhöriga och personal i enlighet med planen för äldreservice.	Äldreservice	En gång per år.
	Skärgårdsforum ordnas för att höra skärgårdsbefolkningen.	Stadsutvecklingsavdelni ngen	En gång per år.
	Työllisyyspalvelujen osallisuusryhmä.	Sysselsättningstjänster	Gruppens etableras.
Främja delaktighet och samhörighet genom likvärdig tillgång till och mångsidigt bruk av kultur och konst	Lättillgängliga och avgiftsfria utställningar och kulturevenemang.	Kulturtjänster	20 utställningar/år, 250 programpunkter/år
Fungerande kollektiv- och närtrafik	Tryggande av bybussens verksamhet, tillgänglighet i närtrafiken.	Stadsutvecklingsavdelni ngen, Social service, Äldreservice	Uppföljning av användarantal.
	Möjligheter för de arbetslösa att nyttja kollektivtrafik.		
Kommunikation	Extern och intern kommunikation.	Alla sektorer	suomi.fi PTV
	Sociala medier i aktivt bruk.	Alla sektorer	Uppföljning av antal följare på sociala medier

Trygg och trivsamt miljö

Mål	Åtgärder	Ansvarsområde, resurser	Utvärderingsmått

Förbättra trafiksäkerheten	Trafiksäkerhetsåtgärder, upplysningsverksamhet.	Trafiksäkerhetsgrupp: Samhällsteknik, Social och hälsovård, Bildning, Stadsutveckling, Strafica, Trafikskyddet, Polis, Räddningsverket	Uppdatering av trafiksäkerhetsprogram 2020, olycksstatistik
	Utvidga lätta trafiklederna.	Tekniska	km med lätt trafikleder
Trivsamma och trygga grönområden och lekparkar	Upprätthålla Raseborgs stads tilltalande stadsbild med vackra och välskötta allmänna områden, parker och badstränder.	Tekniska	
Ökad trivsel och engagemang bland invånare. Stöda och utveckla den lokala identiteten	Utveckla stadsbilden på lång sikt genom kulturplanering.	Stadsutvecklingsavd, tekniska	Ett projekt genomfört enligt procentprincipen
Trygga en hälsosam, trivsam och stimulerande samt naturekonomiskt hållbar livsmiljö för kommunens invånare	Miljöenheten satsar på att främja hållbar utveckling. Energi- och miljöprogrammet uppdateras 2020.	Miljöenheten i samarbete med stadens övriga sektorer	Energi- och miljöprogrammet uppdaterat.
Förbättra tillgängligheten i tätorten och på offentliga platser.	Beakta tillgängligheten vid planering. Involvera äldrerådet och handikapprådet i planeringsprocessen.	Äldreservice, Tekniska	Uppföljning, inbegärda utlåtanden från äldrerådet och handikapprådet, Suomi.fi tillgänglighetsinformation
Attraktivt boende	Producera tillräckligt stort och attraktivt tomtutbud i staden för bostäder och service. Tonvikt läggs även på planering av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och att säkerställa utbudet av attraktiva egnahemstomter. Det bostadspolitiska programmet kartlägger behoven för boende	Tekniska/ planläggning, arbetsgruppen för det bostadspolitiska programmet	Planlägningsprogram 2020-2024, Bostadspolitiskt program 2020, Markpolitiska program 2020, invånarenkät

	inom olika invånar- och kundgrupper, skapar ett handlingsprogram, utreder kostnader samt åtgärder med en tidtabell för förverkligandet. Planläggningen producerar tomter enligt det godkända planlägningsprogrammet.		
Trivsamma centran	Satsningar på olika projekt: nybyggnad för kommunal service i Svartå, Pojo torg, Kultur och resecentret i Karis	Tekniska	Invånarenkät, Servicenätsutredningen hösten 2019
	Allmänna områden och satsningar på parker	Tekniska/Parken	Servicenätsutredning
	Att bevaka Raseborgs intressen beträffande kollektivtrafik inom staden och regionen samt pendlartrafik till Helsingfors och Åbo. Staden deltar i regionalt samarbete för frågor gällande kollektivtrafik.	Stadsutveckling	Kollektivtrafik som möjliggör pendling.
	Stöda utvecklingen inom centrumområdena. Markpolitiska programmet uppdateras 2020. Stöda markägare att tillsammans med staden locka mera service och invånare till centrumområdena och utveckla dem mera fungerande och trivsamma.	Tekniska/Mätning och fastighetsbildning, stadsutveckling	Uppdatering av Markpolitiska programmet 2020

Livskraft och hållbar utveckling

Mål	Åtgärder	Ansvarsområde, resurser	Utvärderingsmått

Företagsetableringar	Skapa goda förutsättningar för företag. Samarbeta med Novago.	Stadsutvecklingsavdelningen	Ökad mängd företag, ökat antal nygrundade företag
	Företagsträffar.	Stadsutvecklingsavdelningen	12 träffar under året med företag
	Producera tillräckligt stort och attraktivt tomtutbud i staden för service och företagsetablering.	Tekniska /planläggning	Planlägningsprogram 2020-2024, Markpolitiskt program 2020
Öka sysselsättningen	Rehabiliterande arbetsverksamhet, arbetsprövning och lönesubventionsarbete.	Sysselsättningstjänster, tredje sektorn	Under 7,5 % arbetslösa (NTM-centralens statistik)
	Uppsökande ungdomsarbete.	Sysselsättningstjänster	
Ökad inflyttning	Positiv marknadsföring av och kampanjer för staden.	Stadsutvecklingen, marknadsföringsgruppen	Inflyttningsstatistik
	Integration av flyktingar projekt, Resurssipankki	Socialvård, tredje sektorn	
Utveckla turismen	Dynamiska turismtjänster året om och nätverkssamarbete.	Stadsutvecklingen	Besöksstatistik, nya turismprodukter
Göra staden mera hållbar	En sektorövergripande arbetsgrupp utvecklar metoder för att minska matsvinnet.	Tekniska/Kosthåll	Stadsfullmäktige godkände kosthållspolicyn den 3.6.2019 § 67. Matsvinnet vägs dagligen i stadens alla skolor.
	Kosthålllet tillreder näringsrik och god mat till ett ekonomiskt fördelaktigt pris, gallrar och minskar på tillsatserna samt utökar andelen ekologiska produkter. Utvecklar nya	Tekniska/Kosthåll , Stadsutveckling/Hinku	Raseborgs stad är en HINKU kommun med målsättning att minska CO2 utsläpp. Andelen ekologiska produkter ökar under 2020.

	vegetariska rätter och inför dem på matlistorna.		
	Städningen skapar en hälsosam och trivsamt miljö i stadens lokaler samt ökar användningen av miljövänliga städmedel. Svanmärke och ePuhtaus 2020	Tekniska/Lokalvård	Uppnått 90% användning av Svanmärkta produkter 2020. Uppföljning genom ePuhtaus 2020 elektroniska kvalitetsuppföljningsprogram.
	Anpassa avfallshanteringen så att den motsvarar de krav som EU-direktiven ställer på återanvändning och återvinning av material i framtiden. Uppgörandet av enhetsvisa planer för materialåtervinningen.	Tekniska/avfallsnämnd, Bildningen	Avfallsnämnden har redan tidigare ett täckande register över de transporter av blandavfall som kommunen ansvarar för årligen. Skolorna har kärl och system för avfallssortering.
	Förverkliga stadens strategi att vara en CO2-neutral kommun före 2035. Förbättra energieffektiviteten i stadens fastigheter t.ex. installation av solpaneler, flis- eller jordvärmeprojekt.	Utrymmesförvaltning, Egen budget.	Serviceutredningen hösten 2020. Långtidsplan 3 år

5.1 Plan för förebyggande rusmedelsarbete

Plan för förebyggande rusmedelsarbete i Raseborg XXXX-XXXX

1. Inledning

Lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015) styr det arbete som görs för att minska rusmedelsrelaterade skador. Kommunerna bör ansvara för uppföljning och information om rusmedelsanvändningen i staden och sörja för att befolkningen får information om skadeverkningar som uppstår av rusmedelsanvändning och främja kunskaperna om förebyggande av dessa skadeverkningar inom stadens alla verksamhetsområden och också främja åtgärder för det förebyggande rusmedelsarbetet.

Det förebyggande rusmedelsarbetet utgör en viktig del av stadens välfärdsarbete och ingår som en del av Raseborgs stads välfärdsplan. Det förebyggande rusmedelsarbetet syftar till att minska sådana skadeverkningar som uppstår som följd av användning av alkohol, narkotika, penningsspel och tobaksprodukter. Dessa skador kan minskas genom begränsning av tillgång och efterfrågan på dessa produkter. De metoder som tillämpas är baserade på vetenskaplig forskning och god praxis (Källa: Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma, Social- och hälsovårdsministeriet, 2016.)

Handlingsplanen (Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma, social- och hälsovårdsministeriet, 2016)

innefattar sex tyngdpunktsområden från vilka det förebyggande arbetets målsättningar och utvecklingsområden utgår.

- Fungerande strukturer för förebyggande rusmedelsarbete som bygger på lokal, regional och riksomfattande nivå.
- Information som stöder individers och samfunds val samt en social- och hälsovårdspolitik som bygger på vetenskapligt förankrad kunskap.
- Riskanvändning och skador identifieras och stöd erbjuds vid ett tidigt skede.
- Satsningar för att förebygga skador görs inom närmiljön.
- Personalen har tillräcklig kunskap om det förebyggande rusmedelsarbetet.
- Lokal politik för rusmedelsanvändning bedrivs planerat och på bred front.

2. Nuläget i Raseborg

Hälsoriskerna till följd av användning av rusmedel och psykiska problem visar en tendens att öka på nationell nivå, vilket också berör alla kommuner.

Statistiken fås från Hälsa i Skolan- undersökningen för barn och ungas del och från Sotkanet för den övriga befolkningens del. Undersökningen Hälsa i skolan görs var annat år i grundskolans årskurs 4-5 och 8-9, samt i gymnasierna årskurs 1-2 och årskurs 1-2 i läroanstalter.

2.1 Användning av tobaksprodukter

Statistik över den vuxna befolknings användning av tobaksprodukter finns inte att tillgå för Raseborgs del, men den allmänna trenden i landet visar att rökningen har minskat under en längre tid men minskningen har avstannat 2017-2018. Av män i åldern 20-64 år röker 15% och 5% använder snus, 13 % av kvinnorna i samma ålder röker och färre än 1% snusar. Källa: THL Tupakkatilasto 2018.

Enligt Hälsa i Skolan 2019 har 1,5% av eleverna i årskurs 4-5 använt snusprodukter minst en gång emedan resultatet 2017 var 1,25%. Speciellt bland pojkarna har de som använt snus minst en gång ökat från 2,2% (2017) till 3,4% 2019. Även flickornas snusanvändning har ökat något.

Bland eleverna i årskurs 8-9 har daglig tobaksrökning minskat markant, från 15% av elever som röker dagligen 2017 till 6% 2019. 2019 röker flickorna i årskurs 8-9 mera än pojkarna.

Den dagliga snusanvändningen har ökat hos elever i årskurs 8-9 från 4,2% 2017 till 6,5% 2019. Pojkarna som snusar dagligen är 10,6% vilket innebär en betydande ökning från 2017 då 8,5% av pojkarna använde snus dagligen.

Bland pojkar i gymnasiet har snusanvändningen ökat betydligt sedan år 2017, då använde 1,9% sus dagligen medan år 2019 10,1%. För pojkar i yrkesläroanstalt är motsvarande siffror för 2017 20,4% och 2019 26,1%. Attityden mot snus har blivit positivare i gymnasiet och är fortsatt hög bland studerande i yrkesläroanstalt. Av studerande gymnasiet godkänner 58,2% användningen av snus bland jämnåriga 2019 (46,1% 2017). I yrkesläroanstalten godkänner 70% användningen av snus 2019 (75,1% 2017). Källa: Hälsa i skolan 2019.

2.2 Alkohol användning

Alkoholförsäljningen omräknat i liter 100% alkohol per invånare är 7,8 liter i Raseborg, det är högre än landets medeltal som är 6,9 liter. För 15 år fyllda är Raseborgs siffra 9,2 liter och landets genomsnitt 8,2 liter enligt statistik från Sotkanet 2019.

Andelen elever i åk 8-9 som uppger att de inte alls använder alkohol är 49,8% både år 2017 och 2019. Också i gymnasiet har andelen som uppger att de inte använder alkohol varit samma 24,1% 2019 och 2017, i yrkesläroanstalten har andelen ökat från 13,7% 2017 till 27,3% 2019.

Färre eleverna i åk 8-9 uppger att de dricker sig ordentligt berusade en gång i månaden 2019 10,5% än 15,8% 2017.

I gymnasiet har andelen studerande som dricker sig ordentligt berusade minst en gång i månaden ökat från 19,3% 2017 till 27,2% 2019. Bland flickorna är ökningen större från 13,3% 2017 till 29,4% 2019.

Bland studerande i yrkesläroanstalt har drickande i berusningssyfte minskat lite, 2017 uppgav 33,1% dricka sig berusad minst en gång i månaden och 2019 var andelen 28,2%.

Attityden mot jämnårigas användning av alkohol är mycket positiv, 90% av studerande i gymnasier och 77,7% i yrkesläroanstalter godkänner jämnårigas användning av små mängder alkohol. Jämnårigas användning av alkohol för att berusa sig godkänner 64,3% studerande i gymnasier och 57,1% i yrkesläroanstalten. I högstadiets åk 8-9 godkänner 65,6% att jämnåriga använder små mängder alkohol och 30,5% att jämnåriga använder alkohol för att berusa sig.

Var får de minderåriga tag i alkoholen de brukar? 218 elever i åk 8-9 i Raseborg uppger att en familjemedlem har förmedlat alkoholdrycker år 2019! I gymnasierna och yrkesläroanstalten tillsammans har 197 studerande uppgett att en familjemedlem försett dem med alkohol. Källa: Hälsa i skolan 2019.

2.3 Droganvändning

Tillgänglighet

Det är mycket lätt eller ganska lätt att få tag på cannabis på den egna hemorten tycker 53,2% av gymnasiestuderande och 62,1% av studerande i yrkesläroanstalt. I högstadiets årskurs 8-9 tycker 49,3% att det är mycket lätt eller ganska lätt att få tag på droger på den egna hemorten. Källa: Hälsa i skolan 2019.

Användning

Av eleverna i åk 8-9 har 7,7% prövat cannabis en gång 2019, år 2017 var motsvarande siffra 9,5.

I gymnasierna har år 2019 12,8% av alla prövat på cannabis en gång (flickorna 14,4%, pojkarna 11,1%), år 2017 hade 10,2% av alla prövat på cannabis en gång (flickorna 5,8%, pojkarna 15,1%).

I yrkesläroanstalten har 21,6% av alla studerande prövat på cannabis en gång (flickor 19%, pojkar 23,2%), år 2017 var motsvarande siffror 16,6% (18,6% pojkar, 12,7% flickor)

På frågan har du använt cannabis under de senaste 30 dagarna svarade 8,6% jakande i yrkesläroanstalten, 5% i gymnasier och 2,7% i grundskolans åk 8-9. Källa: Hälsa i skolan 2019.

Attityder till droganvändning

Ungdomarna i yrkesläroanstalten har lite positivare attityd till att jämnåriga använder cannabis, där godkänner 25% användningen, i gymnasierna 20,4% och i åk 8-9 i grundskolan 13,4%. Källa: Hälsa i skolan 2019.

3. Raseborgs vision

Härliga Raseborg fungerar hållbart!

Raseborg arbetar förebyggande med rusmedelsvård och erbjuder adekvat vård på svenska och finska. Mångsidiga möjligheter till motion både ute och inne, konst- och kulturupplevelser för alla åldrar erbjuder meningsfull rusmedelsfri fritid. Barnen har rätt till en trygg rusmedelsfri uppväxt.

4. Strukturena för förebyggande rusmedelsarbete i Raseborg

Verksamheten i Raseborg styrs av Raseborgs strategi.

Det förebyggande arbetet i Raseborg grundar sig på ett mångprofessionellt samarbete och olika nätverk. Det förebyggande arbetet bör ha tillräckliga resurser.

Stadsdirektören leder stadens välbefinnande och hälsa och utser ett organ som koordinerar och ansvarar för det förebyggande rusmedelsarbetet.

Ledningen och koordineringen av det förebyggande arbetet baserar sig på den senaste informationen som rapporteras i välfärdsberättelsen enligt de indikatorer som överenskommit om.

I den under planering varande social- och hälsovårdsreformen kommer det förebyggande rusmedelsarbetet att kvarstå som stadens ansvar, emedan landskapen stöder arbetet med sakkunniguppgifter.

Raseborg erbjuder invånarna information om riskerna med användning av rusmedel, tobaksprodukter, penningspel och de skador som dessa kan förorsaka samt om vilka möjligheter det finns att minska skadorna av användningen av dessa och att få hjälp.

Målsättningen är att öka invånarnas medvetenhet om riskerna t.ex. genom information och individuell rådgivning.

5. Målsättningar

5.1. Information om riskerna

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
Information som stöder sig på självbedömning	Självbedömningsmaterial finns tillgängligt på stadens nätsidor	Information på stadens hemsida som är lättillgänglig
Information om riskerna riktas till olika livsskeden och riktas till särskilda grupper	Kampanjer, evenemang, individuell rådgivning	T.ex. temavecka för förebyggande rusmedelsanvändning, tobaksfria dagen och andra teman

5.2. Identifiering av risker och skador samt tidigt stöd

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
Riskerna med användning av rusmedel, tobaksprodukter samt penningspel identifieras och stöd ges i ett tidigt skede	Systematisk snabbrådgivning och andra metoder. T.ex. -AUDIT -strukturerade anteckningar -mini-intervention -ADSUME -frågeformulär för hälsoundersökningar på nätet Att utvärdera de metoder som används och att införa metoder för att identifiera riskerna Förankring av en gemensam självbedömningsblankett inom social- och hälsovården Metoden "Föra barn på tals" uppdateras så att den motsvarar den senast uppdaterade modellen	Behoven för förändring identifieras och en handlingsplan görs upp Genomförd utvärdering och den upplevda nyttan Utbildning ordnas
	Utvecklande av metoder för det uppsökande arbetet och samarbetet mellan olika aktörer:	Innehållet och materialet för olika klient-/patientgrupper har definierats

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
Uppsökande ungdomsarbete- klienter som behöver förebyggande rusbedelsarbete identifieras och handleds	-Seniorrådgivning -hälsogranskningar (närstående vårdare, arbetslösa) -specialmottagningar på HVC -mentalvårdens klienter	Antal hälsogranskningar på specialmottagningar och antal besök på seniorrådgivning Beskrivning av processer

5.3. Förebyggande av skador i närmiljön

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
Förebyggande rusmedelsarbete ingår i grunduppgifterna, verksamhetsstättet och arbetskulturen inom småbarnspedagogiken och skolorna	Inom småbarnspedagogiken t.ex. föräldrarnas rusbedelsanvändning tas upp vid behov. Enhetliga sätt för att trygga barnens uppväxt och närmiljö har gjorts upp och är i bruk Föra barnen på tal, hänvisning till familjecenter Skolorna skriver in åtgärder i sina läsårsplaner för det förebyggande rusmedelsarbetet för att förebygga rusmedelsanvändning samt för att ingripa i ett tidigt skede Staden planerar i samarbete med polisen upplysningsbesök i skolorna. Samarbetsrutiner planeras tillsammans med polisen och hälsovården	Behoven av nya arbetsätt har identifierats och skrivs in i läroplanen Uppdaterade riktlinjer till personalen inom småbarnspedagogiken finns tillgängliga för alla Behoven identifieras Antal besök dokumenteras
Möjligheterna för förebyggande rusmedelsarbete utnyttjas i de miljöer där invånarna tillbringar sin fritid	Ungdomar som rör sig inom ramen för ungdomsarbete uppmuntras till en rusmedels- och tobaksfri livsstil. Ungdomarnas självkänsla stärks samt förmåga till självdisciplin och beslutsfattande: i bruk -Uppsökande ungdomsarbete -rusmedels- och sexualupplysning -tillgång till fritidsaktiviteter -ungdomsgårdar -lägerverksamhet -sommaraktiviteter Alkohol- och drogfrihet stöds i kriterierna för understöd till föreningar och i reglerna för användning av lokaler för olika evenemang Finns i bruk eller borde tas i bruk: i samband med ansökningar för understöd ska organisationen eller föreningen bifoga sitt program för	Bildningen och social- och hälsovården samarbetar kring dessa frågor Kriterier för beviljande av understöd till organisationer och föreningar uppdateras

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
	<p>Invånarna och andra intressegrupper erbjuds möjligheter att delta i planeringen av det förebyggande rusmedelsarbetet</p> <p>Ungdomsfullmäktige, handikapprådet, äldrerådet och invandrarrådet ges möjlighet att ge sitt utlåtande gällande planeringen av det förebyggande rusmedelsarbetet för respektive intressegrupp</p>	
Förebyggande av rusmedelskador inkluderas i arbetet för att främja personalthälsan inom staden	<p>Stadens program för förebyggande rusmedelsarbete innehåller gemensamma riktlinjer för att förebygga skador relaterade till rusmedelsanvändning och minska användningen av tobaksprodukter. I bruk finns:</p> <ul style="list-style-type: none"> -direktiv för tidigt ingripande -rökfri arbetsplats 	Uppdatering av begintliga direktiv och säkerställandet av att förman har information. Introduktion av ny personal och förmän

5.4. Personalens kompetens i frågor gällande förebyggande rusmedelsarbete

Mål	Åtgärder	Uppföljning och utvärdering
Professionella har tillräcklig kompetens i frågor gällande förebyggande rusmedelsarbete	Personalen har tillgång till material och utbildning som finns tillgängligt inom det förebyggande rusmedelsarbetet som stöd för sitt arbete inom respektive verksamhetsområde	<p>Utvärdering av behovet av utbildning görs och en utbildningsplan görs upp</p> <p>Rutinerna för delandet av material som fås på utbildningar görs upp</p>

6. Uppföljning av det förebyggande rusmedelsarbetets verkningar

Det förebyggande rusmedelsarbetet inom staden baserar sig på forskning och beprövade metoder. Det förebyggande rusmedelsarbetet styrs också av nationella program och rekommendationer. För att kunna följa upp effekterna av detta arbete krävs ett system för uppföljning. Nyckelindikatorerna från THL utgör ett redskap för kommunerna i planeringen och utvecklingen av det förebyggande rusmedelsarbetet. Praxis och metoder inom det förebyggande arbetet bör utvärderas och uppdateras regelbundet.

Kommunernas nyckelindikatorer om alkohol och andra droger (THL, Sotkanet).

Faktorer som förutsäger alkohol- och rusmedelsskador:	Bakgrundsindikatorer:	Effekten på välfärden som följd av rusmedel:
Försäljning av alkoholhaltiga drycker/ liter 100%-ig alkohol per invånare	<p>Ordentligt berusad minst en gång i månaden/% av elever i åk 8-9.</p> <p>Daglig rökning/ % av eleverna i</p>	<p>0-17 åringar som placerats utanför hemmet,% av befolkningen i samma ålder.</p> <p>Klienter som vårdats på</p>

Arbetslösa, % av personer i arbetsför ålder	åk 8-9	institutioner för missbrukarvård/ 1000 invånare
17-24-åriga personer utanför utbildningssystemet /% av befolkningen i samma ålder.	Prövat på olagliga droger minst en gång/ % av eleverna i åk 8-9	Klienter inom öppna missbrukarvården/1000 invånare
	Nettodriftskostnaderna för missbrukarvården €/invånare.	Rattfylleri som kommit till polisen kännedom/1000 invånare.
	Personer som omhändertagits p.g.a. alkohol och droger/1000 invånare	Brott mot liv och hälsa som kommit till polisen kännedom/ 1000 invånare.
	Ensamstående, bostadslösa/1000 invånare.	

Faktorer som förutsäger alkohol- och rusmedelsskador

Försäljning av alkoholdrycker omräknad till liter 100-procentig alkohol per invånare		2017	2018	2019
Borgå		7,1	7,1	6,8
Imatra		11,1	10,9	10,7
Kyrkslätt		5,7	5,7	5,6
Raseborg		7,9	8	7,8

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:714)

Arbetslösa, % av arbetskraften		2016	2017	2018
Borgå		10,4	9,2	8,2
Imatra		17,6	16	13,7
Kyrkslätt		10,4	8,8	7,4
Raseborg		11,2	9,9	8,7

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:181)

17 - 24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder		2016	2017	2018
Borgå		9	10	8,3
Imatra		8,5	8,9	9,4
Kyrkslätt		9,8	10,5	10
Raseborg		11,3	10,7	9,7

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3219)

Bakgrundsindikatorer

Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9		2017	2019
	Borgå	8,5	8,8
Imatra	8,5	10,8	
Kyrkslätt	8,8	8,8	
Raseborg	15,8	10,5	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:289)

Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)		2017	2019
	Borgå	9,9	6
Imatra	10	8,6	
Kyrkslätt	5,6	5,4	
Raseborg	15,2	8,5	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:4730)

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9		2017	2019
	Borgå	6,7	7,6
Imatra	7,3	9	
Kyrkslätt	6,1	10,7	
Raseborg	10,1	7,7	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:290)

Nettodriftskostnaderna för specialtjänster inom missbrukarvården, euro / invånare		2016	2017	2018
	Borgå	31,9	35,5	38,1
Imatra	15,4	10,6	13,5	
Kyrkslätt	26,4	25,5	26,7	
Raseborg	20,7	20,1	21,6	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1273)

Personer som omhändertagits pga. alkohol och andra droger / 1 000 invånare		2016	2017	2018
	Borgå	8,3	6,6	5,6
Imatra	15	15,3	10,9	
Kyrkslätt	6,3	5,5	3,4	
Raseborg	11,4	9,6	12,7	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3094)

Ensamboende bostadslösa / 1 000 invånare		2016	2017	2018
	Borgå	0,4	0,9	0,3
Kyrkslätt	1,8	0,3	0,7	
Raseborg	1,6	0,8	0,2	

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:2618, 483)

Effekten på välfärden som följd av rusmedel

	2016	2017	2018
0 - 17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder			
Borgå	1	0,9	0,8
Imatra	1,2	0,9	1
Kyrkslätt	0,9	1,2	1,1
Raseborg	0,8	0,8	0,8

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:191)

	2016	2017	2018
Klienter som vårdats på institutioner för missbrukarvård / 1 000 invånare			
Borgå	1,9	1,9	1,5
Imatra	2,3	2,5	3,5
Kyrkslätt	1,9	1	2,5
Raseborg	0,2	0,2	0,5

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1270)

	2016	2017	2018
Öppenvårdsklienter inom missbrukarvården / 1 000 invånare			
Borgå	10,3	10,7	14,9
Imatra	10,2	15,1	15,9
Kyrkslätt	7,7	9,4	9,3
Raseborg	13,5	16,1	14,5

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1271)

	2016	2017	2018
Rattfylleri som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare			
Borgå	2,7	2,8	3,4
Imatra	4,4	4,6	4,4
Kyrkslätt	3,6	4,3	2,7
Raseborg	3,7	2,7	2,8

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3089)

	2016	2017	2018
Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare			
Borgå	5	4,6	4,9
Imatra	9,2	5,8	7,5
Kyrkslätt	7,1	5,2	5,1
Raseborg	7,4	6,2	5,6

© THL, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005-2020 (id: 3113)

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

6 De som utarbetar planen

7 Godkännande av planen